

ZARZĄDZENIE NR 38/21
PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA
z dnia 14 stycznia 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023

Na podstawie art. 30 ust. 1, art. 33 ust. 1 w związku z art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, zm.: poz. 1378) oraz § 1 i 7 uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Gdańska, zmienionej uchwałą Nr XVIII/546/16 z dnia 28 stycznia 2016 r. oraz uchwałą Nr XXVIII/764/16 z dnia 25 sierpnia 2016 r., **zarządza się, co następuje:**

§ 1. 1. Przeprowadza się konsultacje społeczne projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023, zwanego dalej Programem.

2. Ustala się Regulamin konsultacji stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

3. Celem konsultacji jest zebranie opinii i propozycji zmian od ogółu mieszkank i mieszkańców Gdańska oraz od podmiotów realizujących działania statutowe w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz mieszkank i mieszkańców Gdańska, do treści projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023, stanowiącego załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. 1. Konsultacje odbywają się w trybie i na zasadach określonych uchwałą Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gdańska, zmienioną uchwałą Nr XVIII/546/16 z dnia 28 stycznia 2016 r. oraz uchwałą Nr XXVIII/764/16 z dnia 25 sierpnia 2016 r. oraz postanowieniami niniejszego zarządzenia.

2. Konsultacje odbywają się drogą elektroniczną lub papierową z wykorzystaniem Formularza zgłaszania uwag/kwestionariusza ankiety elektronicznej do projektu Programu pn.: Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023, stanowiącego załącznik Nr 3 do niniejszego zarządzenia.

3. Formularz, o którym mowa w ust. 2, należy złożyć:

- 1) osobiście do skrzynki oddawczej w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku przy ul. Konrada Leczkowa 1A w dniach i godzinach pracy Ośrodka;
- 2) za pośrednictwem poczty na adres: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku ul. Konrada Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk;
- 3) za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: anna.puszkiewicz@gdansk.gda.pl.

4. Formularze konsultacyjne Programu, za pomocą których należy zgłaszać uwagi i opinie, o których mowa w ust. 2, są dostępne:

- 1) w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta www.gdansk.pl;
- 2) w wersji papierowej w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku ul. Konrada Leczkowa 1A. Możliwe jest złożenie formularza do skrzynki przy wejściu do Ośrodka w dniach i godzinach pracy Ośrodka, z zachowaniem reżimu sanitarnego.

5. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za obsługę organizacyjno-techniczną konsultacji społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

6. Uprawnionymi do wzięcia udziału w konsultacjach są:

- 1) mieszkanki i mieszkańcy Gdańska;

2) podmioty (m.in. organizacje pozarządowe, instytucje) realizujące działania statutowe w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz mieszkank i mieszkańców Gdańska.

7. Konsultacje rozpoczynają się **15 stycznia 2021 r. i trwają do 28 stycznia 2021 r.**

§ 3. 1. W celu przeprowadzenia konsultacji powołuje się Zespół ds. konsultacji projektu Programu i określa się Regulamin pracy Zespołu, stanowiący załącznik Nr 4 do niniejszego zarządzenia.

2. W skład Zespołu ds. konsultacji projektu Programu, zwanego dalej Zespołem, wchodzi:

- 1) Agnieszka Wróbel - Przewodnicząca Zespołu - Zastępczyni Dyrektorki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 2) Jolanta Kruk - członkini Zespołu - Kierowniczka Centrum Pracy Socjalnej 9;
- 3) Elżbieta Puksza - członkini Zespołu - Kierowniczka Samodzielnego Referatu Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 4) Anna Puskiewicz - członkini Zespołu - inspektorka w Samodzielnym Referacie Analiz i Rozwoju Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 5) Ewa Patyk - członkini Zespołu - przedstawicielka Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej;
- 6) Barbara Piskorska - członkini Zespołu - przedstawicielka Fundacji Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA.

§ 4. 1. Do zadań Zespołu należy przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami i mieszkankami Gdańska oraz z podmiotami realizującymi działania statutowe w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, projektu Programu, w tym przyjmowanie uwag oraz zbieranie opinii przez elektroniczny kwestionariusz ankiety. Po zakończeniu przyjmowania uwag i opinii Zespół dokonuje ich analizy oraz przygotowuje Raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji, który przekazuje w postaci zbiorczego zestawienia Prezydentowi Miasta Gdańska w terminie nie dłuższym niż 4 dni robocze od zakończenia konsultacji.

2. Zespół działa w oparciu o Regulamin Konsultacji i Regulamin Pracy Zespołu ds. konsultacji projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023.

§ 5. Raport o wynikach konsultacji zostanie podany do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (www.gdansk.pl) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Gdańska w terminie 30 dni od daty zakończenia konsultacji.

§ 6. Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

§ 7. 1. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Gdańska, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego.

2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

REGULAMIN KONSULTACJI

§ 1. 1. Konsultacje społeczne projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 są:

- 1) jednoetapowe;
- 2) mają charakter bezpośredni i równy;
- 3) obejmują cały teren administracyjny miasta Gdańska.

2. Konsultacje odbywają się **od 15 stycznia 2021 r. i trwają do 28 stycznia 2021 r.**

3. Opinie i uwagi złożone po terminie nie będą brane pod uwagę.

§ 2. Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę osób biorących w nich udział.

§ 3. Do wzięcia udziału w konsultacjach uprawnione są:

- 1) mieszkanki i mieszkańcy Gdańska;
- 2) podmioty (m.in. organizacje pozarządowe, instytucje) realizujące działania statutowe w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz mieszanek i mieszkańców Gdańska.

§ 4. Weryfikacji uprawnień osób fizycznych i prawnych, biorących udział w konsultacjach dokonuje Zespół, o którym mowa w § 3 zarządzenia. W przypadku osób fizycznych Zespół dokonuje weryfikacji w oparciu o dane udostępnione przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Zespół może wezwać osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu składającego uwagi i opinie do projektu Programu do udokumentowania realizacji działań statutowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz mieszanek i mieszkańców Gdańska.

§ 5. Uczestnictwo w konsultacjach polega na:

- 1) zapoznaniu mieszkańców z planowanymi działaniami i wyrażeniu własnych uwag oraz sugestii co do ostatecznego kształtu przyjętego Programu;
- 2) badaniu poglądów mieszkańców Miasta przez zebranie opinii lub propozycji zmian do projektu Programu zgodnie z § 2 ust. 1 niniejszego zarządzenia, w okresie trwania konsultacji od 15 stycznia 2021 r. do 28 stycznia 2021 r.

§ 6. 1. Zespół opracowuje Raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji w terminie nie dłuższym niż 4 dni robocze od zakończenia konsultacji, który przedkłada do akceptacji Prezydentowi Miasta Gdańska.

2. Po akceptacji Raportu podsumowującego przez Prezydenta Miasta Gdańska jest on opublikowany na stronie www.gdansk.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Gdańsku w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji społecznych.

3. Prezydent Miasta Gdańska przesyła Raport Radzie Miasta Gdańska niezwłocznie po jego opublikowaniu na stronach Biuletynu Informacji Publicznej.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

Projekt Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023

I. Informacje wprowadzające

Nazwa Programu		Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023
Charakter przedsięwzięcia		o program
Typ przedsięwzięcia		o mieszany
Cel		<p>Cel główny: Tworzenie warunków rozwoju dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci przez doskonalenie systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.</p> <p>Cel szczegółowy 1: Prawidłowe funkcjonowanie rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci w środowisku lokalnym.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Skuteczne wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wychowywaniu dzieci i systemu wspierania pieczy zastępczej.</p>
Opis grupy docelowej		<p>Grupy docelowe Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 (GPWRiSPZ 2021 - 2023) stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dzieci, młodzież oraz rodzice w rodzinach przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze, - dzieci i młodzież w pieczy zastępczej, w tym usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej, - rodzice i opiekunowie zastępczy, - pracownicy gdańskich instytucji, organizacji z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środowiska lokalne.
Zasięg i zakres oddziaływania	obszar oddziaływania	<p>W zakresie wspierania rodziny - miasto Gdańsk.</p> <p>W zakresie pieczy zastępczej - miasto Gdańsk oraz inne powiaty w przypadku umieszczenia w pieczy zastępczej dzieci pochodzących z Gdańska.</p>
	zakres oddziaływania	Edukacja
		Zdrowie publiczne i sport
		Integracja społeczna i aktywność obywatelska
		Kultura i czas wolny
		Infrastruktura
Przestrzeń publiczna		

<p>Uzasadnienie konieczności realizacji Programu</p>	<p>GPWRiSPZ 2021 - 2023 jest dokumentem opartym na przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny, a w art. 180 pkt 1 - zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych powiatu, trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.</p> <p>Z realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 (GPWRiSPZ 2018 - 2020) powstały raporty ewaluacyjne za rok 2018, 2019 oraz zbiorczy, uwzględniający również I półrocze 2020 roku. Na podstawie doświadczeń zdobytych przy realizacji GPWRiSPZ 2018 - 2020, w oparciu o badania zrealizowane w trakcie trwania Programu oraz przy wykorzystaniu informacji pozyskanych w trakcie ewaluacji Programu, przygotowany został projekt Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023. Uwzględnia on zadania gminy w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest spójny z kierunkami działań oraz celami przyjętymi w Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 (GSRPS).</p> <p>Głównym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Proponowane działania koncentrują się na wzmocnieniu potencjału opiekuńczo-wychowawczego rodzin, zapewnianiu wsparcia rodzinom doświadczającym trudności i kryzysów, wzmocnieniu reintegracji rodzin, rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, realizowaniu standardu wychowania w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, podnoszeniu skuteczności procesu usamodzielniania. W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej.</p> <p>Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Program określa limit dotyczący tworzenia rodzin zastępczych zawodowych zakładanych w kolejnych latach obowiązywania</p>
--	--

	<p>Programu. Limit został określony na podstawie rozeznania potrzeb i dotychczasowych doświadczeń w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.</p> <p>Limit nowych rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach obowiązywania Programu: 2021 - 3, 2022 - 3, 2023 - 3.</p>	
Słowniczek pojęć stosowanych w Programie	Asystent rodziny	Osoba zatrudniona przez gminę lub podmiot, któremu gmina zleciła organizowanie pracy z rodziną. Zadaniem asystenta jest wspieranie rodziny (biologicznej) w samodzielnym pokonywaniu trudności życiowych, zwłaszcza związanych z opieką i wychowaniem dzieci.
	Koordynator lub koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Osoba zatrudniona przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, której zadaniem jest wspieranie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
	Pieczka zastępcza	Zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.
	Placówka opiekuńczo-wychowawcza (POW)	Placówka, która sprawuje pieczę zastępczą w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców (POW dzielą się na placówki typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego).
	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego	Placówka, która zajmuje się doraźną opieką nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, gdy dziecku należy zapewnić opiekę natychmiast.
	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego	Placówka, która zaspokaja potrzeby dziecka, zapewnia mu całkowitą opiekę i wychowanie, kształcenie, a także wyrównywanie opóźnień rozwojowych, szkolnych i w razie potrzeby - rehabilitację.
	Placówka opiekuńczo-wychowawcza	Placówka, która sprawuje opiekę nad dziećmi o szczególnych potrzebach: z orzeczeniem o niepełnosprawności,

typu specjalistyczno-terapeutycznego	wymagających wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych oraz/lub stosowania specjalnych metod wychowawczych, specjalistycznej terapii.
Placówka wsparcia dziennego (PWD)	Jednostka organizacyjna wspierania rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W pracy z dzieckiem współpracują z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.
Plan pomocy dziecku	Plan działań mających na celu pomoc dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej, opracowywany przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą (rodzinnym domem dziecka).
Rodzina zastępcza	Rodzinną formą opieki nad dzieckiem, którego rodzice są nieznani albo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym ją ograniczono.
Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzinę zastępczą spokrewnioną mogą tworzyć małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będąca wstępnym dla dziecka lub jego rodzeństwem. Linie krewnych tworzą: rodzeństwo, dziadkowie lub ewentualnie pradiadkowie.
Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, którzy nie stanowią dla dziecka wstępnym oraz nie będących jego rodzeństwem.
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne	Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, które nie stanowią dla dziecka wstępnym oraz nie są jego rodzeństwem. Są to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie.

	Rodzinny dom dziecka	Forma pieczy zastępczej działająca na podobnych zasadach jak rodzina zastępcza zawodowa, ale przygotowana do sprawowania pieczy nad większą liczbą dzieci, nie więcej jednak niż nad ośmiorgiem.
	Ustawa lub ustawa o pieczy zastępczej	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
Wykaz skrótów stosowanych w Programie	CPS	Centrum Pracy Socjalnej
	GCS	Gdańskie Centrum Świadczeń
	GOPZiPU	Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku
	GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku
	GPMS	Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 - 2023
	GPWRiSPZ 2018 - 2020	Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy zastępczej na lata 2018 - 2020
	GPWRiSPZ 2021 - 2023	Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy zastępczej na lata 2021 - 2023
	GSRPS	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
	MSIK	Miejski System Interwencji Kryzysowej
	MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	MOW	młodzieżowy ośrodek wychowawczy
	NGO	(ang. <i>non-government organization</i>) organizacja pozarządowa
	POW	placówka opiekuńczo-wychowawcza
	PPD	Plan Pomocy Dziecku
	PPP	poradnia psychologiczno-pedagogiczna
	PWD	placówka wsparcia dziennego
	WPI UMG	Wydział Projektów Inwestycyjnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku
	WRS UMG	Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku
	WGK UMG	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku
	ZZP	Zespół Zarządzający Programem

Całkowity koszt Programu	Zadania realizowane w oparciu o budżety jednostek, instytucji oraz organizacji pozarządowych.
Finansowanie Programu	Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków własnych pochodzących z budżetu miasta Gdańska oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w tym środków przeznaczonych na profilaktykę uzależnień, otrzymanych dotacji oraz zewnętrznych środków finansowych na zadania realizowane w ramach Programu.
Termin realizacji strategii/programu/projektu	2021 - 2023
Zarządzanie strategią/programem/projektami (zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie)	<p>Program będzie realizowany we współpracy lokalnego samorządu z instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Program angażuje zasoby kadrowe systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, systemu pomocy społecznej, systemu edukacji oraz innych współpracujących podmiotów samorządowych i organizacji pozarządowych. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i monitorowanie realizacji Programu będzie powołany w tym celu Zespół Zarządzający Programem, którego prace zorganizuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR).</p> <p>Zarządzanie Programem odbywać się będzie na poziomie strategicznym i na poziomie poszczególnych celów Programu. Każdorazowo (corocznie) Zespół Zarządzający Programem określi wartości wskaźników do osiągnięcia w konkretnym roku realizacji Programu.</p> <p>Zgodnie z zapisami Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 podstawą zarządzania polityką społeczną jest analiza sytuacji społecznej. Pozwala ona na programowanie działań i osiągnięcie ich wysokiej jakości. Analiza będzie prowadzona przez monitoring i ewaluację Programu będącego elementem polityki społecznej.</p> <p>Monitoring i ewaluacja są elementami systemu zarządzania. Na system ten składają się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitoring Programu (zbieranie i selekcjonowanie informacji, sprawozdawczość, harmonogram działań). <p>Podstawą takiego systemu jest oparcie się na rzetelnych danych i wysokiej jakości badaniach i analizach,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ewaluacja Programu (ocena i interpretacja danych zgromadzonych na etapie monitoringu) w celu badania, w jakim stopniu udało się osiągnąć zakładane cele oraz jaka jest jakość podejmowanych działań. <p>Podstawą do podejmowania decyzji w sprawie polityki społecznej i strategii rozwiązywania problemów społecznych powinny być twarde dane i fakty, dlatego ważne będą wnioski i rekomendacje wynikające z badań</p>

	i analiz dotyczących zjawisk społecznych.	
Podstawa prawna	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821)	
	Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.)	
	Ustawa o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920)	
	Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057)	
	Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.)	
	Ustawa o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348)	
	Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329)	
	Komplementarność z krajowymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu
cele		<p><u>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.</u></p> <p>Cel 3: Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie powszechnie dostępnej oferty wczesnej edukacji i opieki wysokiej jakości, nastawionej na wspomaganie rodziców wychowujących dzieci w wieku 0 - 5 lat, - podnoszenie jakości edukacji poprzez zorientowanie na efekty uczenia się, w szczególności w zakresie kluczowych kompetencji, a także personalizację nauczania oraz ewaluację pracy szkół i placówek, - upowszechnianie uczenia się dorosłych, przede wszystkim w trybie pozaformalnym oraz w miejscu pracy oraz zapewnienie skutecznego mechanizmu łączącego finansowanie tej formy uczenia ze środków prywatnych i publicznych. <p>Cel 6: Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana zasad funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia w kierunku zwiększenia ich efektywności, - przeprowadzenie zmian w systemie zabezpieczenia społecznego oraz podatkowym, tak aby zwiększyć opłacalność i skłonność do

podejmowania pracy,

- zapewnienie dalszego rozwoju elastycznych form zatrudnienia i umożliwienie przez to łączenia życia rodzinnego z karierą zawodową,
- wprowadzenie nowych rozwiązań zapewniających powszechność opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz poszerzenie oferty opieki instytucjonalnej, tak aby odpowiedzieć na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i zapewnić wsparcie rodzinom, w których znajdują się osoby niesamodzielne,
- promocja dzietności poprzez zmniejszenie kosztów związanych z opieką oraz wychowaniem dzieci, szczególnie wynikających z łączenia kariery zawodowej z życiem rodzinnym,
- stworzenie kompleksowego systemu wspierania usamodzielniania się młodej generacji, tak aby ograniczać okres niepewności i w pełni wykorzystywać ich potencjał zawodowy i społeczny (np. kreatywność, otwartość, elastyczność),
- zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem,
- zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego,
- dostosowanie systemu ochrony zdrowia do prognozowanych do roku 2030 zmian demograficznych, w szczególności wzmocnienie działań na rzecz rozwoju infrastruktury i zasobów kadrowych w obszarach opieki nad matką i dzieckiem oraz osobami starszymi.

Obszar efektywności i sprawności państwa.
Kapitał społeczny.

Cel 11: Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
Kierunki interwencji:

- promowanie działań szkół i innych podmiotów w zakresie realizacji projektów społecznych,
- uproszczenie mechanizmów zrzeszania się ludzi poprzez ograniczenie procedur i obciążeń dla stowarzyszeń, fundacji i inicjatyw obywatelskich,
- promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej (poprzez docenianie ludzi

		zaangażowanych w działalność społeczną, kampanie społeczne, wykorzystywanie nowoczesnych technologii, wprowadzanie nowych technik głosowań i komunikowania się administracji z obywatelami.
	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
	cele	Wyzwanie: Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Kierunek interwencji: - aktywna polityka rodzinna, - poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, - wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej.
	nazwa dokumentu	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
	cele	Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Obszar: Spójność społeczna (działania do 2030 r.). Kierunki interwencji: - aktywna polityka prorodzinna, - poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, - wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej.
	nazwa dokumentu	Program Rządowy „Za Życiem”
	cele	Głównym celem programu „Za życiem” jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin. Program obejmuje kompleksowe rozwiązania, w szczególności w obszarach dotyczących wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych, wsparcia mieszkaniowego, a także koordynacji wsparcia, poradnictwa i informacji.
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (projekt w trakcie procedowania, po konsultacjach społecznych)
	cele	Cel strategiczny 2: Otwarta wspólnota regionalna

		<p>Cel operacyjny 2.1. Fundamenty edukacji</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Wrażliwość społeczna</p> <p>Cel operacyjny 2.3. Kapitał społeczny</p>
	nazwa dokumentu	Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2021
	cele	<p>§ 5 Priorytetowe zadania publiczne:</p> <p>1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.</p> <p>2. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p> <p>3. Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalności leczniczej.</p>
Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Miasta „Gdańsk 2030 Plus”
	cele	<p>Obszar strategiczny: Edukacja i kapitał społeczny.</p> <p>Cel strategiczny: Kształtowanie mobilności społecznej i zawodowej oraz wspieranie uczestnictwa w życiu społecznym poprzez uczenie się w formalnych i nieformalnych systemach edukacji na różnych etapach życia.</p> <p>Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla aktywności obywatelskiej, samoorganizacji, wdrażania innowacji społecznych, współodpowiedzialności oraz solidarności społecznej.</p> <p>Cel strategiczny: Kształtowanie umiejętności i tworzenie warunków dla zapewnienia włączania społecznego oraz równych szans rozwoju i dobrych warunków życia dla wszystkich gdańszczan.</p>
	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023
	cele	<p>Program Operacyjny Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska.</p> <p>Cel operacyjny III.1.: Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób.</p> <p>Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.</p> <p>Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.</p>
	nazwa dokumentu	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
	cele	Cel strategiczny główny: Zwiększanie spójności społecznej i jakości wsparcia osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

	<p>Cel strategiczny 1: Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego.</p> <p>Cel strategiczny 2: Zwiększenie zintegrowania i udziału wszystkich polityk publicznych w rozwiązywanie problemów społecznych.</p> <p>Cel strategiczny 3: Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej.</p> <p>Dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych przyjęto, że podejmowane działania muszą uwzględniać następujące kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kierunek 1. Budowanie mechanizmów rozwiązywania nowych wyzwań, - Kierunek 2. Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej, - Kierunek 3. Rozwój partnerstwa i solidarności na co dzień, - Kierunek 4. Subsidiarność, - Kierunek 5. Sprawny i efektywny system zarządzania polityką społeczną, - Kierunek 6. Deinstytucjonalizacja, - Kierunek 7. Zwiększenie dostępności do usług społecznych.
nazwa dokumentu	Model Integracji Imigrantów
cele	<p>Cele szczegółowe:</p> <p>Edukacja: Polepszenie warunków procesu edukacji i integracji imigrantów - uczniów i studentów, ich otoczenia i społeczności lokalnych oraz wzmocnienie roli i kompetencji instytucji edukacyjnych w procesie integracji.</p> <p>Spółeczność lokalna: Zwiększenie integracji imigrantów ze społecznością lokalną przez zaangażowanie sektora społecznego oraz włączenie imigrantów w istniejące sieci społeczne i programy współpracy lokalnej i obywatelskiej.</p> <p>Przemoc i dyskryminacja: Zapewnienie bezpieczeństwa i poszanowania praw imigrantów poprzez poprawę systemu przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji.</p> <p>Pomoc społeczna: Rozwój i podniesienie jakości usług pomocy społecznej wspierających proces integracji imigrantów, zwłaszcza uchodźców, w celu uzyskania przez nich samodzielności życiowej.</p>
nazwa dokumentu	Model na rzecz Równego Traktowania
cele	Cel 1: Podnoszenie kompetencji kadry instytucji publicznych (UMG i jednostki pomocnicze) oraz ich partnerów podczas wykonywania zadań

	<p>publicznych w zakresie równego traktowania.</p> <p>Cel 2: Wprowadzenie nowych procedur lub/i udoskonalenie już istniejących, służących poprawie jakości i zakresu równego traktowania w Gdańsku.</p> <p>Cel 3. Kształtowanie postaw/zwiększanie świadomości nt. równego traktowania wśród mieszkańców i mieszkanki Gdańska.</p>
nazwa dokumentu	Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2021
cele	Celem głównym współpracy Miasta Gdańska z organizacjami jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem, a zorganizowanymi grupami mieszkańców poprzez podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem.
nazwa dokumentu	Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024 (projekt w trakcie procedowania)
cele	<p>Obszar 1: Profilaktyka przemocy w rodzinie</p> <p>Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy.</p> <p>Cel szczegółowy 1.1.: Działania informacyjne i upowszechniające wiedzę w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.</p> <p>Cel szczegółowy 1.2.: Działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.</p>
nazwa dokumentu	<p>Wieloletni Ramowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2021 - 2025</p> <p>Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2021</p>
cele	<p>Cel szczegółowy 1. Ograniczanie stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.</p> <p>Cel szczegółowy 2. Rozwój oferty profilaktycznej, sprzyjającej kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych, skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.</p>

	Cel szczegółowy 3. Ograniczenie szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych wynikających ze spożywania środków psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych.
nazwa dokumentu	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 - 2023
cele	Cel szczegółowy 1. Prewencja - podniesienie wartości zdrowia psychicznego i ograniczenie zjawisk mu zagrażających. Cel szczegółowy 2. Interwencja - Rozwój wczesnej, kompleksowej, dostępnej interwencji diagnostycznej i terapeutycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki.
nazwa dokumentu	Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2017 - 2023
cele	Cel szczegółowy 2: Zapewnianie wysokiej jakości wsparcia dla uczestników Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego.
nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017 - 2023
cele	Działania rewitalizacyjne zaplanowane w 4 obszarach rewitalizowanych: Biskupia Górka/Stary Chełm, Plac Wałowy/Dolne Miasto, Orunia, Nowy Port. <u>Cel strategiczny 1: Wysoka spójność społeczna.</u> Cel operacyjny 1.1. Zmniejszenie liczby osób ubogich i wykluczonych społecznie. Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych w szczególności niepracującej młodzieży i kobiet. Cel operacyjny 1.3: Podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców dzielnicy. Cel operacyjny 1.4: Podniesienie poziomu osiągnięć szkolnych uczniów szkół. Cel operacyjny 1.5: Zmniejszenie liczby rodzin nieprawidłowo realizujących swoją funkcję opiekuńczo-wychowawczą. Cel operacyjny 1.6: Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w pracę na rzecz zmiany swojego najbliższego otoczenia. <u>Cel strategiczny 2: Dostępne i efektywne usługi społeczne.</u> Cel operacyjny 2.1: Stworzenie odpowiednich miejsc na prowadzenie usług społecznych (adaptacje, remonty).
nazwa dokumentu	Program osłony w zakresie dożywiania na

	lata 2019 - 2023
cele	<p>II Cele</p> <p>1. Cele Programu osłonowego:</p> <p>1) zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub z niepełnosprawnościami i samotnych;</p> <p>2) wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole są zgodne z celami wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023.</p> <p>2. Program osłonowy jest elementem polityki społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej miasta w zakresie:</p> <p>1) poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;</p> <p>2) poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;</p> <p>3) kształtowania właściwych nawyków żywieniowych;</p> <p>4) pomocy dzieciom żyjącym w rodzinach dysfunkcyjnych, w których występują: uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza.</p>
nazwa dokumentu	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020 - 2024
cele	Rozdział VIII: Inne działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Miasta Gdańska i zasobem tymczasowych pomieszczeń.
nazwa dokumentu	Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych na lata 2016 - 2023
cele	<p>Cel szczegółowy 2: Podniesienie jakości monitoringu i prewencji zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do edukacji ekonomicznej i prewencji nadmiernych zadłużeń.</p> <p>Cel szczegółowy 4: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia dla osób zadłużonych.</p>
nazwa dokumentu	Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska na lata 2017 - 2025

	cele	Cel programu: Zwiększenie świadomości, podniesienie poziomu wiedzy oraz promowanie zachowań prozdrowotnych młodzieży gdańskich szkół w zakresie zdrowia prokreacyjnego dotyczących m.in. planowania rodziny i metod antykoncepcji, budowania relacji w związku, ryzykownych zachowań seksualnych oraz chorób przenoszonych drogą płciową, przyczyn oraz metod leczenia niepłodności, a także niezbędnych zachowań zdrowotnych i badań przesiewowych.
	nazwa dokumentu	Miejski program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2020 - 2021
	cele	Cel szczegółowy 2: Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo oraz osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Cel szczegółowy 3: Pomoc mieszkańcom w wyborze szkoły, kierunków studiów, miejsca pracy, dalszego rozwoju zawodowego oraz pomoc w zatrudnieniu osobom bezrobotnym poszukującym pracy.
	nazwa dokumentu	Program Duża Gdańska Rodzina
	cele	Podstawowymi celami Programu są: 1) promowanie modelu rodziny wielodzietnej i pozytywnego jej wizerunku; 2) umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej i wielopokoleniowej; 3) zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych.
	nazwa dokumentu	Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018 - 2023
	cele	Cel szczegółowy 1: Skuteczne zapobieganie zagrożeniom powstawania bezdomności. Cel szczegółowy 2: Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób w kryzysie bezdomności. Cel szczegółowy 3: Zwiększenie samodzielności osób wychodzących z bezdomności. Cel szczegółowy 4: Doskonalenie systemu wsparcia osób doświadczających bezdomności.
Powiązanie z innymi funkcjonującymi w mieście rozwiązaniami oferującymi	nazwa dokumentu	Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Miasta Gdańsk
	nazwa dokumentu	Procedura Niebieska Karta
	nazwa dokumentu	Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia

wsparcie rodzinom		dziecka oraz wewnętrzne polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem
	nazwa projektu	Gdańska Karta Mieszkańca
	nazwa projektu	Budżet obywatelski
	nazwa projektu	Formy wsparcia rodzin organizowane przez Gdańskie Centrum Świadczeń
Lider/koordynator	nazwa projektu	Oferta wspierająca spędzanie czasu wolnego, aktywność fizyczną - Aktywuj się w Gdańsku, dzielnicowe centra sportu itp.
	nazwa instytucji	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	koordynator	Zastępczyni Dyrektora ds. wsparcia specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	e-mail	agnieszka.wrobel@gdansk.gda.pl
	telefon	58/342 31 35
	osoba do kontaktu	
	e-mail	
	telefon	
Lider/koordynator	adres	
	nazwa instytucji	Urząd Miejski w Gdańsku
	koordynator	Dyrektor Wydziału Rozwoju Społecznego
	e-mail	wrs@gdansk.gda.pl
	telefon	58/323 67 27
	osoba do kontaktu	
	e-mail	
	telefon	
Partnerzy/realizatorzy		<ul style="list-style-type: none"> - Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WRS UMG), - Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WGK UMG), - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR), - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku, - placówki oświatowe w Gdańsku: szkoły, przedszkola, - poradnie psychologiczno-pedagogiczne, - Gdański Zespół Żłobków, - Komenda Miejska Policji w Gdańsku, - Straż Miejska w Gdańsku, - sądy, - prokuratury, - Centrum Pomocy Dzieciom, - Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w Gdańsku, - placówki wsparcia dziennego, pogotowia rodzinne, placówki całodobowe, w tym opiekuńczo-wychowawcze,

	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Gdańskiego Pogotowia Opiekuńczego, - Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, - Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku, - Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, - Miejska Poradnia Terapii Uzależnień w Gdańsku, - Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Gdańsku, - organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, - podmioty prowadzące działalność gospodarczą.
<p>Zespół opracowujący Program:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krzysztof Bajdan - przedstawiciel Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego, - Agnieszka Chomiuk - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, - Małgorzata Isenko - przedstawicielka Towarzystwa Wspierania Potrzebujących „Przystań”, - Krystyna Kawecka - przedstawicielka rodzinnych domów dziecka, - Beata Kubiak - przedstawicielka Gdańskiego Stowarzyszenia Niesienia Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Promyk Nadziei”, - Izabela Kulesza - przedstawicielka Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, - Elżbieta Leśniewska - przedstawicielka Chrześcijańskiej Służby Charytatywnej, - Grzegorz Lipiec - przedstawiciel Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, - Magdalena Malczewska - przedstawicielka Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, - Kaja Medowska - przedstawicielka Towarzystwa Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”, - Marcin Męczykowski - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, zastępca przewodniczącego, - Ewa Patyk - przedstawicielka Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej, - Barbara Piskorska - przedstawicielka Fundacji Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, - Anna Puskiewicz - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, sekretarz, 	

- Aleksandra Szuma-Ganczarek - przedstawicielka Caritas Archidiecezji Gdańskiej,
- Agnieszka Tulin-Kardaś - przedstawicielka Stowarzyszenia Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych Pelikan,
- Agnieszka Wróbel - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, przewodnicząca,
- Jolanta Zboińska - przedstawicielka Fundacji Pomorskie Centrum Psychotraumatologii.

W pracach nad opracowaniem Programu wzięli udział również:

- Grzegorz Barczewski - przedstawiciel Gdańskiego Pogotowia Opiekuńczego,
- Gabriela Gloc - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Agnieszka Józwiak - przedstawicielka Fundacji FASCYNACJE,
- Przemysław Kluz - przedstawiciel Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej,
- Anna Ledóchowska - przedstawicielka Fundacji Mamma Mia,
- Małgorzata Niemkiewicz - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Elżbieta Omiecińska - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Iwona Poniatowska - przedstawicielka Gdańskich Domów dla Dzieci,
- Elżbieta Puksza - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Joanna Radzimowska - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Marianna Sitek-Wróblewska - przedstawicielka Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej,
- Dorota Stasiak - przedstawicielka rodzinnych domów dziecka,
- Alicja Szulc – przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Kamila Trejman-Grzelak - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Magdalena Wiszniewska - przedstawicielka Pomorskiego Stowarzyszenia Rodzicielstwa Zastępczego „Uśmiech Dziecka”,
- Aldona Wojtczak - przedstawicielka Fundacji METAPOMOC.

II Diagnoza	Źródło danych
1. Dane statystyczne	
<p>Demografia</p> <p>Liczba ludności Gdańska stale wzrasta. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2019 roku (31.12.2019 r.) wynosiła 470 907 osób i jest najwyższa w historii. W stosunku do 2018 roku wzrosła o 4,3 tysiąca osób i jest to drugi największy przyrost liczby ludności w Gdańsku od 1989 roku. Mężczyzn było 223,1 tys., kobiet 247,8 tys., co stanowiło odpowiednio 47,4% i 52,6%. Gęstość zaludnienia tj. liczba osób przypadających na 1 km² powierzchni miasta, zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku i wyniosła 1 797. Udział mieszkańek i mieszkańców Gdańska w ogólnej liczbie mieszkańców województwa pozostał na tym samym poziomie i wyniósł 20,0%, a w ogólnej liczbie mieszkańców Trójmiasta gdańszczanki i gdańszczanie stanowili 62,5%. Nie zmienił się współczynnik feminizacji (określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn) i wyniósł 111,1. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2019 r. był dodatni i wyniósł 1,0, dodatnie było także saldo migracji wewnętrznych, które wyniosło 3 121 osób.</p>	<p>Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2018 r.</p> <p>Raport o stanie Miasta Gdańska za 2019 r.</p> <p>Portal Gdańsk w liczbach (https://www.gdansk.pl/gdanskwliczbach)</p> <p>Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2018 roku</p> <p>Sprawozdanie</p>

Struktura wieku

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,8% ogólnej liczby mieszkańców miasta (17,5% w poprzednim roku), natomiast ludność w wieku produkcyjnym - 58,0%, co oznacza spadek o 0,5 p.p. w stosunku do 2018 r. W dalszym ciągu obserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności miasta wyniósł 24,2% w końcu 2019 r. (wzrost o 0,2 p.p. w stosunku do 2018 r.). Efektem zmian w strukturze wieku ludności było zwiększenie się wskaźnika obciążenia ekonomicznego tj. liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2019 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 72,4 osoby w wieku nieprodukcyjnym (w 2018 r. - 71,0 osób).

Pomoc społeczna

Ogółem w Gdańsku w 2019 roku pomocą społeczną w formie świadczeń i/lub pracy socjalnej objęto 13 767 osób w 7 830 rodzinach (2018: 14 447 osób w 8 042 rodzinach). Wsparcie z MOPR otrzymało 3,1% ogółu osób zameldowanych w Gdańsku. W porównaniu z 2018 rokiem zanotowano nieznaczny spadek (o 0,2%).

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2019 roku były czynniki zdrowotne, tj. niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba (odpowiednio 50,2% oraz 44,9% rodzin ze świadczeniem). Co ważne, w stosunku do roku 2018 wzrósł odsetek rodzin, których potrzeby wynikają z długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 42,5% do 44,9%). Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wyniósł w 2019 r. 16,7% (2018: 17,9%). Oznacza to, że w roku 2019 spadła liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi: z 1 080 w roku 2018 do 1 015 w roku 2019.

Najwyższy udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych był w CPS 1 (Zaspa-Rozstaje, Zaspa-Młyniec, Wrzeszcz Dolny), CPS 3 (Orunia-Św. Wojciech-Lipce) oraz CPS 6 (Wzgórze Mickiewicza, Siedlce, Ujeścisko-Łostowice, Chełm).

Wśród wszystkich 7 830 rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w formie świadczeń lub/i pracy socjalnej, 5 100 to rodziny jednoosobowe (65,1%), a 2 730 to rodziny wieloosobowe (34,9%). Wśród wszystkich rodzin było 1 661 rodzin z dziećmi (21,2%), spośród których 667 to rodziny z jednym dzieckiem. W systemie pomocy społecznej w 2019 roku przeważały rodziny posiadające nie więcej niż dwoje dzieci. Stanowiły one 72,6% (1 206) populacji wszystkich rodzin z dziećmi. W 2019 roku 41,8% ogółu rodzin z dziećmi stanowiły rodziny niepełne (694 rodziny). Wśród rodzin korzystających z pomocy i wsparcia największy odsetek (59,0%) stanowiły rodziny pozostające w systemie pomocy trzy i więcej lat i jest on najniższy w latach 2017 - 2019.

z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2019 roku

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku

Zbiorcza informacja o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej sporządzona przez Prezydenta Miasta Gdańska za I kwartał 2020 roku

Zbiorcza informacja o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej sporządzona przez Prezydenta Miasta Gdańska za II kwartał 2020 roku

Dane z Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Infrastruktura i usługi społeczne

Dane dotyczące infrastruktury społecznej są bezpośrednio powiązane z obszarem wspierania rodziny i systemem pieczy zastępczej w Gdańsku. Istotnym elementem ww. infrastruktury są żłobki i przedszkola.

Pod koniec 2019 r. w Gdańsku funkcjonowało 47 żłobków, oferujących łącznie ponad 2,2 tys. miejsc dla dzieci. Dynamicznie rozwijają się żłobki niepubliczne. W 2019 r. było ich 34, czyli o 12 więcej niż rok wcześniej. W roku szkolnym 2019/2020 w Gdańsku było 188 przedszkoli, w tym 62 placówki samorządowe, 30 placówek niesamorządowych publicznych, 96 placówek niesamorządowych niepublicznych.

Placówki wsparcia dziennego

Istotnymi elementami infrastruktury społecznej są placówki wsparcia dziennego (PWD).

Referat Niesamorządowej Edukacji i Wychowania WRS UMG wydaje zezwolenia na prowadzenie placówek wsparcia dziennego i prowadzi rejestr placówek prowadzących takie działania. Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny, działają w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W pracy z dzieckiem współpracują z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Zezwolenia wydawane są na prowadzenie placówek w formie opiekuńczej, specjalistycznej i pracy podwórkowej. Jedna placówka może łączyć funkcje.

W aktualnym wykazie placówek (2020), które uzyskały zezwolenie Prezydenta Miasta Gdańska na prowadzenie działalności, znajduje się 21 placówek wsparcia dziennego, które działają zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 7 placówek łączy formę opiekuńczą, specjalistyczną i pracy podwórkowej, 6 placówek działa w formie podwórkowej, 5 placówek pracuje w formie opiekuńczej, 2 placówki realizują działania w formie specjalistycznej, 1 placówka łączy formę opiekuńczą i specjalistyczną.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, na podstawie otwartego konkursu ofert, zleca do realizacji prowadzenie placówek wsparcia dziennego. W 2020 roku (stan na 30.06.2020) było to:

- 5 placówek prowadzonych w formie opiekuńczej (wsparcie opiekuńczo-wychowawcze, pomoc w nauce, zagospodarowanie czasu wolnego),
- 5 placówek prowadzonych w formie specjalistycznej (specjalistyczna pomoc terapeutyczna, psychologiczna),
- 4 placówki prowadzone w formie opiekuńczo-specjalistycznej (dodatkowo m.in. pomoc psychologiczna, logopedyczna, terapeutyczna, socjoterapeutyczna),
- 3 placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej

Dane z Samodzielnego Referatu Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, w tym dane z ofert konkursowych na rok 2021

Dane z Wydziału Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Raport porównawczy z realizacji GPWRiSPZ 2018 - 2020

(realizowane często w oparciu o metodę streetworkingu).

W listopadzie 2020 roku wymienione placówki wsparcia dziennego oferowały 423 miejsca. Oferta placówek wsparcia dziennego skierowana jest do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 19 lat oraz w szczególnych sytuacjach do dzieci młodszych, zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją, z rodzin, w których występują problemy alkoholowe lub zagrożonych występowaniem tych problemów oraz przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także ich rodziców i opiekunów.

W roku 2019 wypracowany został Standard funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w Gdańsku.

W 2019 roku zrealizowano badanie ilościowe i jakościowe w ramach Standardu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w Gdańsku. W badaniu ilościowym zastosowana została metoda CAWI - badanie ankietowe wspomagane internetowo. W przypadkach, gdy dane były niepełne bądź sprzeczne, realizowano TIDI/IDI (telefoniczne wywiady indywidualne/indywidualne wywiady pogłębione), w celu uzyskania poprawnych i pogłębionych danych. Ankietę wypełniła kadra wszystkich gdańskich placówek wsparcia dziennego (16 sztuk). Badanie zostało zrealizowane w czerwcu 2019 roku.

W badaniu jakościowym zastosowana została metoda IDI - indywidualny wywiad pogłębiony oraz FGI - zogniskowany wywiad grupowy. Zrealizowano jeden zogniskowany wywiad grupowy (FGI) z rodzicami dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego i sześć indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z psychologami, asystentkami rodziny i rodzicem dziecka uczęszczającego do placówki wsparcia dziennego. Badanie zostało zrealizowane na przełomie lipca/sierpnia 2019 roku.

Pomoc społeczna

Rodziny korzystające ze wsparcia systemu pomocy społecznej objęte są usługami społecznymi. Najpopularniejszą formą takich usług jest praca socjalna (świadczona bez względu na posiadany dochód osoby/rodziny). W roku 2019 z tej formy usług społecznych skorzystało 6 801 rodzin (w roku 2018: 7 355). Spadek liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do roku 2018 (o 7,5%) korelował ze spadkiem ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną (o 2,6%). Praca socjalna to działanie ukierunkowane przede wszystkim na wzmocnienie lub rozwijanie aktywności i samodzielności osób i rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. Jest ona również świadczona w formie opieki lub działań doraźnych w przypadku zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Ważnym elementem oddziaływania na klienta był kontrakt socjalny, czyli pisemna umowa określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia

trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2019 roku zawarto 420 kontraktów (o 44 więcej w stosunku do roku 2018). W procesie prowadzenia pogłębionej pracy socjalnej zawierano również umowy współpracy oraz plany współdziałania - łącznie 470 (o 55 więcej niż w roku 2018).

Poradnictwo specjalistyczne

W Gdańsku osoby i rodziny wymagające wsparcia wykraczającego poza pomoc świadczoną przez pracownika socjalnego lub asystenta rodziny mogą skorzystać z poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego, psychologicznego. Prowadzi ono do wzmocnienia rodzin w zakresie odpowiedzialności za własną sytuację życiową. Udzielając rodzinom wsparcia w tym zakresie MOPR w 2019 roku umożliwił swoim klientom stały dostęp do porad specjalistów, tj. psychologa, prawnika i pedagoga, dostęp do diagnozy psychofizycznej dziecka i diagnozy dziecka pod kątem FASD, dostęp do specjalistycznej rehabilitacji dziecka (realizowanej w formie przyznania rodzinie świadczenia na zakup usługi od podmiotu niepublicznego).

Poradnictwo prawne i obywatelskie

Poradnictwo prawne udzielane jest przez prawników MOPR w zakresie problemów prawnych, m.in. spraw rozwodowych, alimentów, zadłużenia, kontaktów z dziećmi. W 2019 roku łącznie udzielono 510 porad prawnych (2018: 813). W pierwszej połowie 2020 roku udzielono 32 porady.

Od 2016 roku funkcjonuje system nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) gwarantujący bezpłatny dostęp do darmowych porad prawnych na poziomie lokalnym. W 2019 roku na terenie Gdańska zapewniono dostęp zarówno do nieodpłatnej pomocy prawnej, jak i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPO) osobom w trudnej sytuacji życiowej potrzebującym wsparcia (które złożyły oświadczenie, że nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej). W 2019 roku łącznie funkcjonowało 19 punktów (z czego 10 prowadzonych było przez organizacje pozarządowe). W 2019 roku udzielono 10 099 porad, najczęściej z dziedziny prawa cywilnego, prawa rodzinnego, prawa karnego oraz prawa administracyjnego. Od 1.01.2020 r. do 24.11.2020 r. udzielono 7 570 porad prawnych i obywatelskich.

Konsultacje psychologiczne w MOPR

Psycholodzy zatrudnieni w MOPR udzielili w 2019 r. klientom 3 124 konsultacji (stan na 30.06.2020 r. – 1 975 działań psychologów). Największa liczba konsultacji dotyczyła spraw związanych z przemocą domową (2019: 1 219; 2018: 1 166) oraz chorobami psychicznymi (2019: 624; 2018: 706). Konsultacje dotyczyły także problemów opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień, interwencji kryzysowej. Psycholodzy prowadzili zajęcia grupowe dla klientów oraz terapię.

Pieczna zastępcza

W 2019 roku wzrosła o 27 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (2018: 819 dzieci, 2019: 846). Utrzymuje się przewaga liczbowa dzieci w pieczy rodzinnej nad

instytucjonalną. W roku 2019 odnotowano spadek o 1,9% udziału dzieci przebywających w pieczy rodzinnej (2018: 71,4%).

W 2019 roku zmalał odsetek dzieci umieszczonych z powodu bezradności rodziców - 57,8% (2018: 60,8%) oraz z powodu uzależnienia rodziców - 19,7% (2018: 24,4%). Wzrósł natomiast odsetek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu przemocy w rodzinie - 6,9% (2018: 4,8%).

Na dzień 30.06.2020 r. w Gdańsku było w rodzinnej pieczy zastępczej:

- 351 rodzin zastępczych (2019: 348 rodzin), w tym 229 spokrewnionych (2019: 228 rodzin), 89 niezawodowych (2019: 87 rodzin), 33 zawodowe (w tym: 6 pogotowi rodzinnych, 7 specjalistycznych),

- 16 rodzinnych domów dziecka.

Na dzień 30.06.2020 r. w Gdańsku było w instytucjonalnej pieczy zastępczej 19 placówek opiekuńczo-wychowawczych (2019: 18 placówek), w tym 1 typu interwencyjnego, 1 typu specjalistyczno-terapeutycznego, 17 typu socjalizacyjnego (w tym: 10 publicznych, 7 niepublicznych; 2019: 16 placówek, w tym: 10 publicznych, 6 niepublicznych).

W 2019 roku w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 588 dzieci. Największy odsetek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej - 48,1% stanowiły dzieci w rodzinach spokrewnionych (2018: 47%). Liczba dzieci w rodzinach niezawodowych i zawodowych od 2 lat pozostaje na niemal niezmiennym poziomie. Nieznacznie zmniejszyła się liczba dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka - 20,3% w roku 2018 do 19,2% w roku 2019.

Największy odsetek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej stanowiły dzieci w wieku od 7 do 13 lat (39,3%, 231 dzieci). Dzieci w wieku od 14 do 17 lat stanowiły 22,6% (133 dzieci). Z kolei młodzież w wieku od 18 do 24 lat stanowiła 17,5% (103 osoby). Spośród najmłodszych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, największą grupę stanowiły dzieci w wieku od 4 do 6 lat (11,7%, 69 dzieci). 41 dzieci było w wieku od 1 roku do 3 lat (7,0%), a 11 dzieci poniżej pierwszego roku życia (1,9%)

W porównaniu do roku 2018 zmalał odsetek dzieci przebywających w pieczy krócej niż rok (z 20,0% do 17,4%). Odsetek dzieci przebywających w pieczy ponad 3 lata wzrósł z 54,3% do 63,8%.

W porównaniu do roku poprzedniego spadła o 21 liczba dzieci napływających do pieczy zastępczej - 258 dzieci (w 2018: 279). Na dzień 30.06.2020 liczba dzieci napływających do pieczy zastępczej wyniosła 76.

Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej

Osoba opuszczająca, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-

terapeutyczną, może otrzymać następujące formy pomocy:

- pomoc na usamodzielnienie,
- pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawną i psychologiczną.

Ogólna liczba wychowanków objętych w roku 2019 procesem usamodzielnienia wyniosła 273 osoby.

W roku 2018 w ramach *Modelu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej w Gdańsku* powstał Katalog kompetencji społecznych, Plan aktywizacji zawodowej usamodzielnianego wychowanka oraz Katalog oferty wsparcia opiekuna usamodzielniania. Na bazie wypracowanych podczas spotkań rekomendacji pracownicy Wydziału Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku przygotowali Standard postępowania z wytycznymi, jak wspierać wychowanka w procesie usamodzielnienia.

W roku 2019 rozpoczęto wdrażanie Modelu usamodzielniania.

W ramach Modelu przeprowadzono: 4 spotkania informacyjne z wychowankami 16+ (23 osoby), 4 spotkania informacyjne z wychowankami 17+ (22 osoby), 2 szkolenia z nowo powołanymi opiekunami usamodzielniania (20 osób), 5 szkoleń z narzędzia EKOMAPA (74 osoby). W zajęciach łącznie wzięło udział 139 osób.

W roku 2020 wdrażanie Modelu usamodzielniania trwało. Szeroko rozbudowano o obszar usamodzielniania) wszystkie diagnozy psychofizyczne dziecka, niezależnie od jego wieku. Obowiązkowy Plan Pomocy Dziecku (druk PPD) został zmodyfikowany poprzez wprowadzenie obszaru dotyczącego usamodzielniania. Ponadto przeprowadzono 20 spotkań i konsultacji z przedstawicielami podmiotów pracujących na co dzień w otoczeniu wychowanka będącego w procesie usamodzielniania, w tym 1 szkolenie z narzędzia EKOMAPA (12 osób).

Kluczową rolę w procesie usamodzielniania odgrywa jakość pracy z wychowankiem. Proces usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej ma charakter wzmacniający, ułatwiający przejście do warunków dorosłego, autonomicznego życia. Uwzględnia - zawarte również w Modelu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej w Gdańsku - potrzeby związane z doskonaleniem kompetencji społecznych oraz zawodowych, jak również ze wsparciem mieszkaniowym. Kompleksowa oferta wsparcia wymaga z kolei podejmowania działań angażujących wiele podmiotów. Program podkreśla konieczność pracy z opiekunem usamodzielniania oraz działań w otoczeniu usamodzielnianego wychowanka. Udzielanie wsparcia w postaci różnego rodzaju warsztatów rozwojowych, uczących komunikacji i innych umiejętności społecznych jest jednym z najważniejszych czynników sukcesu procesu usamodzielniania. Dlatego też, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom wychowanków

pieczy zastępczej, MOPR w Gdańsku podjął współpracę z jednostkami organizacyjnymi miasta oraz organizacjami pozarządowymi. Taki system pracy stwarza szanse na spojrzenie na zagadnienie usamodzielniania z wielu punktów widzenia.

W procesie usamodzielniania ważne jest, aby młody człowiek wybrał właściwą dla siebie drogę edukacji i wyboru zawodu. W MOPR w Gdańsku zatrudniony jest psycholog specjalizujący się w pracy z wychowankami będącymi w procesie usamodzielniania. Do jego zadań w szczególności należy przeprowadzanie konsultacji psychologicznych oraz prowadzenia doradztwa zawodowego w zakresie wyboru ścieżki kariery zawodowej, podnoszenia kwalifikacji oraz przygotowania do podjęcia zatrudnienia. W roku 2019 zrealizowano 110 konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym/psychologiem w ramach doskonalenia kompetencji zawodowych usamodzielnianych wychowanków. Wg stanu z dnia 30.06.2020 r. zrealizowano 38 konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym/psychologiem.

Zarządzeniem Nr 1982/18 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 7 grudnia 2018 r. powołano Zespół Zarządzający Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 - 2023 (GPMS). Zespół Zarządzający GPMS na posiedzeniu w dniu 12 września 2019 roku przyjął Regulamin Pracy Podzespołu Kwalifikacyjnego do Projektów w ramach modelu mieszkań ze wsparciem. Kryteria punktowe opisane w załączniku do niniejszego regulaminu uwzględniają wychowanków pieczy zastępczej. W 2019 roku Wydział Gospodarki Komunalnej UMG opracował i procedował uchwałę Nr XIII/264/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska oraz zasad udzielania pomocy w wynajęciu lokali mieszkalnych w zasobach Towarzystw Budownictwa Społecznego. Zgodnie z zapisami § 16 ust. 1 pkt 3 i 4 Prezydent Miasta Gdańska sporządza:

„3) roczną listę socjalną pieczy zastępczej, na której umieszcza się osoby zakwalifikowane do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu;

4) roczną listę komunalną pieczy zastępczej, na której umieszcza się osoby zakwalifikowane do zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony”.

W roku 2020 zarządzeniem Nr 326/20 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 11 marca 2020 r. przyjęto do realizacji projekt „Program DOM Fundacji METAPOMOC - Program rozwojowy PATRON z mieszkaniem ze wsparciem”.

II. Diagnoza		
2. Wnioski i rekomendacje		
Nr wniosku	Wnioski z diagnozy	Źródło danych
1	<p>Największą wartością placówek wsparcia dziennego jest unikalna wiedza pracowników placówek o funkcjonowaniu dziecka, która jest efektem obserwacji go w różnych sytuacjach. Z badania wynika, że potencjał i wiedza pracowników PWD nie są w pełni wykorzystywane.</p> <p>1. Konieczny jest rozwój współpracy między PWD a asystentami rodzin, rodzicami i opiekunami prawnymi, kadrami szkół. Brakuje informacji na temat oferty placówek wsparcia dziennego. Osoby i instytucje zainteresowane współpracą z PWD (w badaniu: pedagogożki szkolne, asystentki rodziny, rodzice dzieci uczęszczających do PWD) pozyskują informacje na własną rękę i na ich podstawie dokonują wyborów. Wiedza na temat tego, czym w ogóle są placówki wsparcia dziennego, zajęć, które odbywają się w placówkach, grup wiekowych, które w placówkach są tworzone, jest na bardzo niskim poziomie. Ze względu na brak wiedzy o placówkach, podejmowane działania są intuicyjne i ograniczone terytorialnie, do instytucji najbliższych domu i szkole. Inne kryteria, podstawowe w tym przypadku, czyli forma placówki i rodzaj prowadzonych zajęć, schodzą na plan dalszy.</p> <p>2. Konieczne jest stworzenie szerokiej oferty wsparcia w różnych formach PWD działających na terenie miasta. Zauważalny jest problem wynikający z niskiej frekwencji dzieci w placówkach wsparcia dziennego, który skutecznie utrudnia pracę w placówkach, w tym integrację grupową.</p> <p>3. Dla zwiększenia współczynnika wykorzystania miejsc przyjęto w Gdańsku zasadę tzw. „zapisów na zakładkę” - tzn. z jednego miejsca może korzystać np. dwoje dzieci w sytuacji, gdy jedno z nich przychodzi na zajęcia w określone 2 dni tygodnia, a drugie dziecko w pozostałe dni. Ta praktyka nie koliduje z zasadą dobrowolności, o której mowa w ustawie i jest jedynie elementem organizacji pracy w placówce. Zasada zapisów na zakładkę jest rekomendowana do stosowania w celu efektywniejszego wykorzystywania dostępnych zasobów i objęcia wsparciem jak największej liczby dzieci potrzebujących, jak mówi ustawa: „szczególnej opieki i ochrony ze strony dorosłych ...” (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,</p>	Raport z badania jakościowego w ramach Standardu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w Gdańsku (raport z roku 2019)

preambuła).

4. Opinie badanych na temat oferty placówek wsparcia dziennego skierowanej do dzieci starszych i młodzieży są podzielone. Z opinii pedagogów szkolnych i asystentki rodziny wynika, że placówki wsparcia dziennego rzadko kiedy mają interesującą ofertę dla dzieci starszych/młodzieży, zdaniem rodziców (mających nastoletnie dzieci) takiego problemu nie ma - dzieci z powodzeniem uczęszczają na zajęcia do różnych placówek. Konieczne jest budowanie oferty PWD dostosowanej do wieku uczestników.

5. Praca kadry placówek wsparcia dziennego oceniana była na ogół bardzo pozytywnie. Podkreślano pełnię zaangażowania i działania wykraczające daleko poza standard postępowania i pracy (zakupy, sprzątanie, praca w weekendy, odprowadzanie dzieci do domów). Konieczne jest utrzymanie wysokiej jakości pracy i zaangażowania kadry placówek PWD.

6. Rozmieszczenie placówek wsparcia dziennego w Gdańsku postrzegane jest - zwłaszcza przez asystentki rodziny - jako nierównomierne (skupiska placówek w rejonie Gdańska Głównego i Wrzeszcza) i nie zaspokaja potrzeb mieszkańców wszystkich dzielnic. Biorąc pod uwagę fakt, że kryterium bliskości (domu, szkoły) pozostaje najważniejszym czynnikiem sukcesu, należy stwierdzić, że dla mieszkańców Oliwy, Osowej oraz dzielnic południowych Gdańska brakuje wsparcia w bezpośrednim otoczeniu.

7. Brakuje świadomości, że placówki wsparcia dziennego nie są „zwykłymi” świetlicami, na wzór świetlic szkolnych. Zgodnie z preambułą zawartą w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczy ona rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Podejście takie wynika z faktu, że zasady określone w ustawie nie są do końca stosowane w procesie rekrutacji do placówek wsparcia dziennego. Z analizy materiału jakościowego wynika, że do placówek uczęszczają również dzieci nie mające żadnych problemów, które zostały tam zaproszone np. przez kolegę lub koleżankę z klasy, a o ich obecności w placówkach decydują względy towarzyskie, a nie konieczność wsparcia. Bez względu jednak na przyczyny tych sytuacji, nie sposób nie zauważyć ogromnej potrzeby destygmatyzacji placówek. Słowo „ośrodek”, a zwłaszcza „patologia” w stosunku do dzieci oraz „zła matka” w stosunku do rodzica przez cały czas funkcjonuje w kontekście tych miejsc.

2	<p>1. Niemal wszystkie placówki wsparcia dziennego deklarują realizację indywidualnych programów pracy z dzieckiem. Termin ten rozumiany jest przez kadre placówek w sposób niejednakowy, niekiedy bardzo odmienny od zajęć dydaktyczno-wyrównawczych po program psychoprofilaktyczny czy terapię pedagogiczną. Ważna jest korelacja pracy PWD z asystentami rodzin.</p> <p>2. Wszystkie placówki wsparcia dziennego deklarują współpracę z rodzicami/opiekunami swoich uczestników. Oferta skierowana do rodziców w poszczególnych placówkach jest różna. Katalog propozycji dla rodziców jest stały i zawiera przede wszystkim propozycję spotkań indywidualnych (osobistych lub telefonicznych) w dogodnym dla rodzica/opiekuna czasie. Opcjonalnie są spotkania grupowe/zebrania, spotkania eventowe (okolicznościowe, festyny). Na uwagę zasługuje oferta merytoryczna przygotowana przez placówki w formie opiekuńczo-specjalistycznej i specjalistycznej skierowana do rodziców - warsztaty, spotkania podnoszące kompetencje, porady pedagogiczne.</p> <p>3. Żadna z placówek nie wykazała w ankiecie realizacji z rodzicami programu profilaktyki uniwersalnej ukierunkowanego na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz na podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli Szkoła dla rodziców i wychowawców. Jest to program rekomendowany w ramach systemu rekomendacji PARPA. W szkoleniu z tego programu zorganizowanym przez MOPR w 2018 roku wzięła udział kadra z 9 placówek.</p> <p>4. Mapa relacji placówek wsparcia dziennego jest uboga. Podkreślić należy prawie zupełny brak współpracy placówek wsparcia dziennego ze służbami (Policją, Strażą Miejską), poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, radami dzielnic, przedszkolami, bibliotekami, Kościołem i związkami wyznaniowymi, podmiotami prywatnymi i biznesem oraz innymi podmiotami. Spośród wielu instytucji, z którymi placówki prawie nie współpracują, najbardziej dziwi brak szerszej współpracy placówek wsparcia dziennego z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i jednostkami organizacyjnymi miasta, a także fakt, że nie wszystkie placówki współpracują z organizacjami pozarządowymi. Istotne jest poszerzenie przestrzeni współpracy placówek wsparcia dziennego, zwłaszcza z organizacjami pozarządowymi i jednostkami organizacyjnymi</p>	<p>Raport z badania ilościowego w ramach Standardu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w Gdańsku (raport z roku 2019)</p>
---	--	--

	miasta.	
3	<p>Obawa przed odpowiedzialnością jest według mieszkańców Gdańska najczęstszą przyczyną, przez którą ludzie nie decydują się na pełnienie funkcji rodziny zastępczej (46%). Istotną rolę odgrywają również warunki mieszkaniowe i finansowe rodzin - 27% badanych jest zdania, że niewystarczające warunki materialne/mieszkaniowe mogą być powodem niepodejmowania pieczy zastępczej. 22% respondentów podkreślało, że przeszkodą może być osiągnięta przez rodziny wygoda, poziom stabilizacji życiowej. Biurokrację, tj. formalności i procedury, jako przeszkodę w podejmowaniu powyższych decyzji postrzega co piąty badany (21%). Dwie kategorie: „obawa przed odpowiedzialnością” oraz „stabilizacja życiowa, wygoda” są zróżnicowane statystycznie ze względu na płeć. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały obawę przed odpowiedzialnością jako powód niedecydowania się na zostanie rodzinami zastępczymi (odpowiednio: 53% vs 39%). Mężczyźni częściej niż kobiety podkreślali, że przeszkodą może być wygoda i stabilizacja życiowa (odpowiednio: 26%, 18%).</p>	<p>Badanie społeczne zrealizowane przez PBS Sp. z o. o. dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. <i>Pytanie otwarte, suma wskazań przekracza 100% (raport z roku 2019)</i></p>
4	<p>1. Badanym brakuje wiedzy na temat rodzicielstwa zastępczego (przykładem mogą być osoby, które były zdania, że osoby samotne nie mogą ubiegać się o dzieci w pieczy oraz żeby stać się rodziną zastępczą, niezbędne jest posiadanie wykształcenia pedagogicznego).</p> <p>2. Respondenci nie odróżniają rodziny zastępczej od rodziny adopcyjnej, myślą się/używają tych pojęć wymiennie. Nie zdają sobie sprawy z faktu, że adopcja to decyzja na całe życie (rodzice adopcyjni prawnie nie różnią się niczym od rodziców biologicznych, bo adopcja daje im te same prawa i obowiązki jakie mają naturalni rodzice dziecka), rodzina zastępcza zaś jest tylko formą czasowej opieki i pomocy dziecku i jego rodzinie. Zatem chociażby tymczasowość sprawowanej opieki - wskazywana jako jedna z ważniejszych obaw - jest wpisana w definicję rodziny zastępczej.</p> <p>3. Również w podkreślanych przez badanych kwestiach samotności rodzicielskiej, braku środków na utrzymanie dzieci, braku wsparcia instytucjonalnego nie sposób oprzeć się wrażeniu, że uwagi te dotyczą przede wszystkim rodzin adopcyjnych. Trudniej mówić o osamotnieniu w kontekście rodzin zastępczych, gdy stosowane są</p>	<p>Badanie społeczne zrealizowane przez PBS Sp. z o. o. dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku (raport z roku 2019). <i>Analiza jakościowa pytania otwartego: Dlaczego ludzie nie decydują się na zostanie rodzinami zastępczymi?</i></p>

m.in. wymienione narzędzia: współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, zespoły okresowej oceny dziecka, nadzór urzędu, wnioski do sądu i inne.

4. Respondenci nie zdają sobie sprawy z zadań, które na rodziny zastępcze nakłada ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w tym faktu, że rodziny zastępcze pracują na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej).

5. Wśród przyczyn niepodejmowania pieczy zastępczej badani wskazywali m.in. różnorodne obawy dotyczące zdrowia dzieci, tymczasowości rodziny zastępczej, kłopotów wychowawczych, braku zasobów materialnych, mieszkaniowych i osobistych, niewystarczającego wsparcia ze strony państwa, procedur i przepisów. Zwracano uwagę na fakt, że jest to trudna praca, wykonywana 24 godziny na dobę i przez 7 dni w tygodniu przy relatywnie niskim wynagrodzeniu. Dzieci do rodzin zastępczych trafiają często ze środowisk wieloproblemowych (przede wszystkim z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz uzależnień) co niekiedy skutkuje nieprawidłowymi wzorcami zachowań.

6. U części badanych silne jest przekonanie, że posiadanie własnej, biologicznej rodziny często wyklucza bycie rodziną zastępczą (również adopcyjną).

7. W opinii badanych proces powstawania rodziny zastępczej jest długi i skomplikowany (wyłonienie kandydatów, badania psychologiczne, szkolenia, kwalifikacja i in.).

8. Część respondentów zwraca uwagę na fakt, że rodziny zastępcze „nie mają dobrej prasy”. W perspektywie ostatnich lat zmienił się sposób ich postrzegania, w związku z nagłaśnianiem nieprawidłowości w funkcjonowaniu niektórych z nich. Ludzie często nieufnie, negatywnie oceniają tego typu formę wsparcia dla dzieci.

9. Zdaniem badanych, ci, którzy myślą o pełnieniu funkcji rodziców zastępczych, muszą posiadać przymioty duszy i ciała, wśród których najważniejsze są wytrwałość, cierpliwość, mocna konstrukcja psychiczna i fizyczna, świetna organizacja, umiejętność wygenerowania czasu dla dzieci, konieczność godzenia się z niespodziankami, odporność na zaskoczenia, pozytywne nastawienie do dzieci, wewnętrzna potrzeba spełniania się w taki sposób, naturalne predyspozycje oraz odwaga.

5	<p>1. Efekt procesu usamodzielnienia, czyli poprawne funkcjonowanie młodego człowieka w społeczeństwie, uzależnione jest od całokształtu jego doświadczeń - w tym z rodziny biologicznej i pieczy zastępczej. Aby samodzielność wychowanków była większa w przyszłości, usamodzielnienie powinno być rozumiane szeroko, jako długotrwały proces wychowawczy rozpoczynający się jak najwcześniej, którego celem jest przygotowanie dziecka do dorosłego i samodzielnego życia.</p> <p>2. Badani jako przydatne wskazali następujące rodzaje wsparcia, które powinny być kierowane do osób usamodzielniających się (przed formalnym rozpoczęciem procesu usamodzielniania): pomoc w uzyskaniu mieszkania, terapia psychologiczna, kontakt z doradcą zawodowym, pomoc prawna, warsztaty rozwojowe uczące kompetencji społecznych (interpersonalnych), warsztaty przygotowujące do usamodzielnienia (przede wszystkim nauka tworzenia budżetu domowego, oszczędzania), dofinansowanie kursów umiejętności praktycznych (prawo jazdy, angielski itp.), odpłatne praktyki zawodowe.</p> <p>3. Kluczowym ogniwem w procesie usamodzielniania jest opiekun usamodzielnienia wskazywany przez wychowanka na rok przed osiągnięciem pełnoletności. Z założenia powinna to być osoba, która pomoże młodemu człowiekowi w przygotowaniu do samodzielnego życia i sama będzie dla niego przykładem odpowiedzialnego dorosłego. Rzadko kiedy ma miejsce sytuacja, gdy opiekun usamodzielnienia pełni funkcję wzmacniającą. Na opiekunów usamodzielnienia często wskazywane są osoby przypadkowe lub niekompetentne (co najczęściej wynika z braku innych osób do wskazania). Ponadto, często wskazane osoby nie mają wiedzy na temat obowiązków płynących z przyjętej roli opiekuna i oferty wsparcia. Brakuje im umiejętności motywacji innych osób, czasu i automotywacji do działania, gdyż funkcja ta nie jest płatna. Dodatkowo sprawę utrudnia fakt, że opiekunowie nierzadko nie znają dobrze swoich wychowanków. Opiekunowie spoza systemu pieczy zastępczej powinni zostać przeszkoleni z zakresu czekających ich obowiązków (nauka/rozwój umiejętności wychowawczych, motywacji, możliwe formy wsparcia, praca z dzieckiem po traumach itp.).</p> <p>4. Czynniki sukcesu w procesie usamodzielnienia są:</p> <p>1) odpowiednie przygotowanie umieszczenia dziecka</p>	<p>Model usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej w Gdańsku. Standard postępowania, Gdańsk 2018</p>
---	---	---

	<p>w pieczy zastępczej poprzedzone intensywną pracą z dzieckiem i rodziną umożliwiającą mniej traumatyczną zmianę sytuacji życiowej przyszłego wychowanka;</p> <p>2) stabilność pobytu w pieczy zastępczej;</p> <p>3) wsparcie psychologiczne - im wcześniej terapia zostanie rozpoczęta, tym lepiej dla dziecka i jego motywacji do pracy nad sobą;</p> <p>4) osoby/grupy będące wsparciem w dorosłym życiu, zwłaszcza w trudnych chwilach;</p> <p>5) wsparcie terapeutyczne, warsztaty rozwojowe uczące komunikacji i innych umiejętności społecznych;</p> <p>6) rozwijanie zainteresowań dziecka od najmłodszych lat, podkreślanie etosu pracy, wspieranie młodych ludzi w wyborze drogi zawodowej, instytucjonalne wsparcie, np. dofinansowanie kursów użytecznych umiejętności, pomoc w znalezieniu stażu/odpłatnych praktyk, organizacja projektów rozwijających kompetencje zawodowe, praca z opiekunami.</p>	
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój form wsparcia rodziny w oparciu o zasoby środowiska lokalnego i potencjał organizacji pozarządowych. 2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznych form pomocy dla dzieci i rodziców. 3. Zapewnienie wsparcia dzieciom w placówkach wsparcia dziennego w różnych dzielnicach miasta. 4. Wzmocnienie integracji podmiotów wspierających rodziny w kryzysie. 5. Intensyfikacja działań promujących prawidłowe rodzicielstwo. 6. Rozwój różnych form integracji rodzinno-społecznej w środowisku lokalnym. 	<p>Raport z realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 (stan na 30 czerwca 2020 r.) <i>Rekomendacje Wydziału Doradztwa MOPR do realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023</i></p>
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie standardów działania placówek wsparcia dziennego. 2. Rozpowszechnianie informacji o działaniach i ofercie placówek wsparcia dziennego. 3. Wzmocnienie integracji podmiotów wspierających rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. 	<p>Raport z realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 (stan na 30 czerwca 2020 r.) <i>Rekomendacje Samodzielnego Referatu Profilaktyki MOPR do realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023</i></p>

8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intensyfikacja działań promujących rodzicielstwo zastępcze. 2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej. 3. Podnoszenie standardu wychowania w różnych formach pieczy zastępczej. 4. Rozwój form wsparcia dedykowanych usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej. 	<p>Raport z realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 (stan na 30 czerwca 2020 r.) <i>Rekomendacje Wydziału Pieczy Zastępczej MOPR do realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023</i></p>
9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopasowanie wsparcia dedykowanego wychowankom - uczestników Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 - 2023 do etapu usamodzielniania - wykorzystanie możliwości przekwalifikowania mieszkania z Modelu mieszkań wspomaganych na Model mieszkań ze wsparciem (dot. mieszkań zamieszkałych przez pojedyncze osoby/rodziny). 2. Tworzenie nowych mieszkań wspomaganych dla usamodzielnianych wychowanków (max. 4 uczestników/mieszkanie). 	<p>Raport z realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 (stan na 30 czerwca 2020 r.) <i>Rekomendacje Wydziału Aktywizacji MOPR do realizacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023</i></p>
10	<p>Na poziomie realizacyjnym rekomenduje się podejmowanie następujących działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykorzystywanie dodatkowych narzędzi i metod w pracy socjalnej: <ol style="list-style-type: none"> a) wspieranie pracowników w rozwiązywaniu nowych, pojawiających się problemów o charakterze interdyscyplinarnym wymagających współpracy różnych służb, b) wdrożenie Modelu integracji usług w MOPR - utworzenie i wykorzystywanie integrującego narzędzia „baza usług”; 2) intensyfikację działań w pracy z rodzinami, zwłaszcza z tymi rodzinami, których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej lub są już umieszczone w pieczy zastępczej, w celu budowania integralności rodzin i zwiększania ich potencjału oraz utrzymania/powrotu pod opiekę rodziców biologicznych: <ol style="list-style-type: none"> a) rozwijanie różnych form pracy z rodzinami z dziećmi, w szczególności w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych jako 	<p>Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019 <i>Rekomendacje</i></p>

<p>profilaktyka i przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,</p> <p>b) podnoszenie efektywności pozyskiwania rodzin wspierających,</p> <p>c) systematyczne rozwijanie działań w zakresie wsparcia specjalistów (pedagogów, psychologów, terapeutów) w placówkach wsparcia dziennego,</p> <p>d) tworzenie nowych placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w dzielnicach, w których takie placówki obecnie nie funkcjonują,</p> <p>e) rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie zwiększanie liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych,</p> <p>f) zwiększanie liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej,</p> <p>g) zwiększenie liczby miejsc w specjalistycznych formach pieczy zastępczej,</p> <p>h) rozszerzenie oferty wsparcia dla opiekunów zastępczych i dzieci, szczególnie w zakresie pomocy psychologicznej,</p> <p>i) doskonalenie systemu wsparcia opiekunów zastępczych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,</p> <p>j) wzmacnianie osób pełniących funkcję opiekuna usamodzielnienia,</p> <p>k) rozwijanie partnerskiego pakietu wsparcia w Gdańsku dla wychowanków pieczy zastępczej (warsztaty, szkolenia, coaching, terapia) mającego bezpośredni wpływ na kształtowanie się samodzielnej drogi wychowanków pieczy zastępczej;</p> <p>3) wspieranie osób i rodzin wymagających systematycznej pomocy ukierunkowane na poprawę ich funkcjonowania poprzez zaangażowanie wolontariuszy i społeczności lokalnej:</p> <p>a) wdrożenie modelu obsługi prawnej dostępnej lokalnie dla mieszkańców i mieszkanki Gdańska,</p> <p>b) rozwój działań profilaktycznych na rzecz rodzin w kryzysie,</p> <p>c) rozwój sieci współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i biznesem;</p> <p>4) wspieranie i inicjowanie współpracy pomiędzy partnerami działającymi na rzecz rozwoju społecznego gdańszczan i gdańszczanek:</p> <p>a) doskonalenie zawodowe pracowników,</p> <p>b) prowadzenie monitoringu, analiz i badań społecznych w obszarze działalności rozwoju społecznego i pomocy społecznej.</p>	
---	--

11	<p>Celem zadania było uzyskanie zapewnienia, że prowadzone działania przez niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze są zgodne z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opinia audytora wewnętrznego w sprawie adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w obszarze ryzyka objętym zadaniem zapewniającym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) badane niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze spełniają standardy określone w przepisach prawa; 2) sposób wydatkowania przekazanych środków finansowych oraz prowadzenia dokumentacji w tym zakresie jest prawidłowy; 3) pomiędzy placówkami publicznymi a niepublicznymi występuje różnica w liczbie zatrudnionej kadry zarówno na stanowisku wychowawcy jak i na pozostałych stanowiskach merytorycznych na korzyść placówek publicznych. W ocenie prowadzących czynności audytowe zasadnym jest zwiększanie zatrudnienia w placówkach niepublicznych. Umożliwiłoby to zwiększenie obsady w szczególności w godzinach popołudniowych, kiedy większość dzieci jest w domu i wymagają wsparcia nie tylko w zakresie wychowawczym, ale także edukacyjnym. Zwiększenie zaangażowania etatowego umożliwi również korzystanie z zajęć dopasowanych do ich możliwości, wyjść poza placówkę oraz płynne zapewnienie opieki w przypadku zdarzeń losowych; 4) pomiędzy placówkami publicznymi a niepublicznymi występuje dysproporcja wynagrodzeń wychowawców na korzyść pracowników placówek publicznych. <p>Zalecenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaleca się podjęcie działań w celu podniesienia poziomu wynagrodzeń w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych; 2) zaleca się podjęcie działań w celu zwiększenia liczby etatów wychowawców w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych. 	<p>Sprawozdanie z zadania zapewniającego: <i>Zapewnienie prawidłowości realizacji zadania w zakresie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych przez podmioty niepubliczne - 1/2019</i></p>
12	<p>Obiektem kontroli był plan pomocy dziecku, ocena rodziny zastępczej, ocena sytuacji dziecka, predyspozycje i kwalifikacje osób tworzących rodzinę zastępczą lub prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>Zalecenia (wybrane):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozważenie wprowadzenia zmiany w sposobie opisywania oceny rodziny zastępczej, tak aby szczegółowo opisywała sposób spełnienia poszczególnych kryteriów; 2) rozważenie zmiany sposobu opracowywania 	<p>Sprawozdanie wstępne z zadania zapewniającego: <i>Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz wspieranie rodzin zastępczych w procesie</i></p>

	<p>planów pomocy dziecku, tak aby cele/działania były konkretnie, odnoszące się do indywidualnych przypadków oraz dostosowane do specyfiki dziecka np. poprzez określenie celów szczegółowych w poszczególnych sferach tj. np. emocjonalnej, społecznej, edukacyjnej, rozwoju uzdolnień i zainteresowań dziecka, dotyczącej kontaktów z rodziną biologiczną;</p> <p>3) uzgadnianie planów pomocy dziecku z asystentem rodziny biologicznej/pracownikiem socjalnym lub podawanie informacji o braku współpracy rodziny biologicznej z asystentem rodziny/pracownikiem socjalnym;</p> <p>4) uzgadnianie ocen rodzin zastępczych z asystentem rodziny biologicznej/pracownikiem socjalnym lub podanie informacji o braku współpracy rodziny biologicznej z asystentem rodziny/pracownikiem socjalnym;</p> <p>5) rozważyć dodanie w ocenie sytuacji dziecka informacji o konieczności lub braku konieczności modyfikacji planu pomocy dziecku.</p>	<p><i>zapewnienia całodobowej opieki i wychowania umieszczonych dzieci - 2/2019</i></p>
13	<p>Celem zadania było uzyskanie zapewnienia, że powoływanie asystentów rodzin, prowadzona dokumentacja oraz ich funkcjonowanie w obszarze wspierania rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest zgodne z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opinia audytorów wewnętrznych w sprawie adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w obszarze ryzyka objętym zadaniem: W obszarze objętym audytem funkcjonują uregulowania ustawowe oraz został opracowany „Proces pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”. Łącznie dokumenty te zawierają wytyczne jak należy prowadzić i dokumentować pracę rodzinami wymagającymi współpracy z asystentem rodziny. W trakcie badań audytowych stwierdzono w części dokumentacji brak przestrzegania zapisów wynikających z ww. dokumentów oraz zwrócono uwagę na możliwe usprawnienia. Wdrożenie zaleceń spowoduje poprawę realizacji zadania.</p> <p>Zalecenia (wybrane):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) należy opracować jednolity układ teczek dla wszystkich asystentów; 2) na początku każdej teczki założyć kartę informacyjną zawierającą podstawowe dane o rodzinie, dzieciach z kontaktem do rodziny, szkoły. Powinny też tam być wpisywane dane o terminach 	<p>Sprawozdanie wstępne z zadania zapewniającego: <i>Zapewnienie o prawidłowym wspieraniu rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez asystentów rodzin - 1/2020</i></p>

	<p>planu i ewaluacjach/ocenach rodziny;</p> <p>3) notatki powinny konkretnie opisywać co się zadziało oraz planowane działania do podjęcia przez rodzinę oraz działania asystenta;</p> <p>4) w kolejnych notatkach dot. rodziny zawierać informację o efektach zaplanowanych wcześniej do podjęcia działań;</p> <p>5) zmiana formularza odnośnie ewaluacji, rozszerzenie o podejmowane działania przez asystenta oraz klienta;</p> <p>6) podczas ewaluacji odnosić się wszystkich założonych celów z planów pracy, informacje powinny być konkretne jakie z założonych celów osiągnięto, opisywać przyczyny nie osiągnięcia celów;</p> <p>7) podniesienie jakości zapisów w planie pracy (ustalanie celów i działań);</p> <p>8) zmiana wzoru planu pracy, tak aby można przypisać osobę odpowiedzialną za konkretne działanie;</p> <p>9) należy opracować system zastępstw w przypadku nieobecności w pracy asystenta oraz sposobu dokumentowania działań w tym okresie.</p>	
14	<p>1. Wyzwania sformułowane w procesie opracowywania GPWRiSPZ na lata 2021 - 2023 (obszar: Rodzina):</p> <p>1) interdyscyplinarność w kontekście doskonalenia form wsparcia rodzin;</p> <p>2) wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, które są „uchem dzielnicy”;</p> <p>3) docenienie lokalnych możliwości, społeczności lokalnych, sąsiedztwa, bliskości;</p> <p>4) koordynacja działań i współpraca specjalistów przy pracy z rodziną;</p> <p>5) integrowanie wsparcia, koordynacja między instytucjami. (dotyczy to również wsparcia codziennego, towarzyszenia w systemie, wspólnego szukania zasobów);</p> <p>6) udoskonalenie współpracy między podmiotami wsparcia, np. wzajemna znajomość swoich kompetencji, wiedza o ofercie, kontakty;</p> <p>7) oferta dla rodziców np. w postaci szkół dla rodziców, zajęć psychoedukacyjnych (w szkołach brakuje miejsc, sądy zobowiązują rodziców do udziału w szkołach dla rodziców);</p> <p>8) poszerzenie oferty edukacyjnej skierowanej do rodzin;</p> <p>9) zapotrzebowanie na terapie rodzinne i terapie par np. w kwestiach okołorozwodowych.</p> <p>2. Wyzwania sformułowane w procesie opracowywania GPWRiSPZ na lata 2021 - 2023</p>	<p>Protokoły ze spotkań Zespołu Opracowującego Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023</p>

(obszar: Piecza zastępcza i usamodzielnianie):

- 1) wsparcie pieczy rodzinnej: szkolenia, warsztaty, pomoc międzypokoleniowa;
- 2) poszerzenie możliwości uczestnictwa w różnego rodzaju terapiach dostosowanych do indywidualnych potrzeb (piecza rodzinna);
- 3) mentoring rodzinny w zastępstwie terapii dla poszczególnych rodzin;
- 4) poszerzenie oferty dla dzieci z niepełnosprawnościami;
- 5) zapewnienie wsparcia psychologicznego dla dzieci, a także dla rodziców zastępczych opiekujących się dziećmi wieku wczesnodziecięcego;
- 6) zapewnienie dzieciom ze specjalnymi potrzebami w obszarze zdrowia psychicznego adekwatnego wsparcia specjalistycznego w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 7) zapewnienie ciągłości i spójności oddziaływań na linii piecza zastępcza - CPS - MOW w celu skutecznego wspierania rodziny i dziecka skierowanego do MOW;
- 8) rozpoczęcie procesu usamodzielniania od początku pojawienia się dziecka w pieczy zastępczej;
- 9) edukacja młodzieży usamodzielnianej;
- 10) indywidualne podejście do osób usamodzielnianych;
- 11) edukowanie, szkolenie opiekuna usamodzielniania do jednoczesnego bycia mentorem;
- 12) niedostatek wiedzy opiekunów na temat procesu usamodzielniania, niewielkie/krótkoterminowe zaangażowanie i wsparcie osoby po opuszczeniu placówki, konieczność przejęcia roli przez pracowników socjalnych;
- 13) pozyskiwanie rodzin zastępczych: kampania pozyskiwania rodzin zastępczych, oferta dla zainteresowanych rodzin, poszukiwanie zachęt dla rodzin, aby chciały zostać rodziną zastępczą;
- 14) przygotowanie młodzieży do korzystania z mieszkań wspieranych.

3. Zbiegają się w czasie dwa zadania: ewaluacja post-term GPWRiSPZ 2021 - 2023 oraz tworzenie GPWRiSPZ 2024 - 2026 (ewaluacja jest zadaniem pierwszym, będącym punktem wyjścia do tworzenia nowego Programu). Rekomenduje się do wpisania do GPWRiSPZ 2021 - 2023 ewaluację okresową, realizowaną po 2 latach jego trwania (na wzór ewaluacji gdańskich dokumentów branżowych).

4. W Programie bardzo przydatne są badania, których celem jest obserwacja, opis i wyjaśnienie prawidłowości towarzyszących życiu społecznemu lub

	w przypadku zmian w tych prawidłowościach, tłumaczenie tych zmian.	
--	---	--

III Cele szczegółowe Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023

Cel szczegółowy 1: Prawidłowe funkcjonowanie rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci w środowisku lokalnym								
Wnioski z diagnozy: 1, 2, 6, 7, 10.1, 10.3, 13, 14.1								
Zadania	Działania	Zakres interwencji	Wskaźnik produktu			Wskaźnik rezultatu	Koordynator	Realizator
			Nazwa	Kierunek	Miernik			
1.1. Wzmocnienie potencjału opiekuńczo-wychowawczego rodzin poprzez rozwijanie kompetencji rodzicielskich	1.1.1. Rozwój form wsparcia rodziny w oparciu o zasoby środowiska lokalnego, w tym potencjał NGO	a) budowanie lokalnej sieci wsparcia wokół rodziny b) organizowanie społeczności lokalnej na rzecz wsparcia rodziny	Lokalne sieci wsparcia na rzecz rodziny	↑	Nie mniej niż 9 lokalnych form wsparcia na program	Zwiększenie liczby rodzin ze wzmocnionym i kompetencjami rodzicielskimi	WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
	1.1.2. Zwiększenie wykorzystania dostępnych form wspierania rodziny	Wzmocnienie działań informacyjnych dot. uczestnictwa w: a) programach i projektach edukacyjno-informacyjnych skierowanych do rodzin z dziećmi b) szkołach dla rodziców c) wydarzeniach edukacyjno-informacyjnych d) poradnictwie specjalistycznym	Zwiększone wykorzystanie dostępnych form wsparcia	↑	Wykorzystanie na poziomie nie mniej niż 70% oferowanych miejsc			

		e) usługach specjalistycznych					
	1.1.3. Upowszechnienie i popularyzowanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pełnienia ról rodzicielskich	Realizacja działań z zakresu: a) kampanie społeczne, informacyjne b) seminaria i wykłady dla rodziców, warsztaty tematyczne, treningi opiekuńcze i wychowawcze	a) liczba przeprowadzonych kampanii społecznych b) liczba przeprowadzonych seminariów, warsztatów, treningów opiekuńczych	↑	a) nie mniej niż 1 kampania społeczna rocznie b) 10 rocznie		WRS UMG MOPR Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
1.2. Zapewnienie wsparcia rodzinom doświadczającym trudności i kryzysów poprzez dostęp do specjalistycznych usług	1.2.1. Wzmocnienie skuteczności oddziaływań na rzecz rodziny poprzez udzielanie skoordynowanej interdyscyplinarnej pomocy	a) tworzenie interdyscyplinarnych zespołów wsparcia rodziny b) koordynacja działań i współpraca specjalistów w pracy z rodziną c) organizacja spotkań okresowej oceny pracy rodzin objętych asystenturą	Liczba rodzin objętych skoordynowaną interdyscyplinarną pomocą	↑	Nie mniej niż 250 rocznie rodzin objętych skoordynowanym interdyscyplinarnym wsparciem	Wyhamowanie wzrostu liczby dzieci trafiających do pieczy zastępczej	WRS UMG MOPR Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
	1.2.2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznych form pomocy dla rodziców i dzieci	Rozwój specjalistycznych form wsparcia, w tym: a) terapeutycznych dla par/małżeństw b) terapeutycznych dla rodzin c) wsparciowo-	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń specjalistycznych	↑	Nie mniej niż 250 rocznie rodzin korzystających ze świadczeń specjalistycznych		WRS UMG MOPR Jednostki organizacyjne Gdańska NGO

	<p>edukacyjnych dla rodziców</p> <p>d) socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży</p> <p>e) asystentury rodzin</p> <p>f) mediacji</p> <p>g) rodzin wspierających</p> <p>h) wolontariatu</p> <p>i) systemu mieszkalnictwa społecznego</p> <p>j) systemu opieki nad dziećmi</p>			
1.2.3. Wsparcie dziecka i rodziny w placówkach wsparcia dziennego	<p>a) wdrażanie Standardu placówek wsparcia dziennego</p> <p>b) działania informacyjno-promocyjne dot. oferty świadczonej przez placówki</p> <p>c) organizowanie interdyscyplinarnych spotkań z udziałem przedstawicieli placówek, MOPR, placówek oświatowych</p>	Liczba wykorzystanych miejsc przez rodziny korzystające ze wsparcia MOPR	↑	36% osób uczestniczących w zajęciach PWD i jednocześnie korzystających ze wsparcia MOPR
1.2.4. Wzmocnienie systemu	a) upowszechnianie informacji i wiedzy dot. kompetencji służb,	a) liczba spotkań służb i podmiotów	↑	<p>a) co najmniej 10 w roku</p> <p>b) co najmniej</p>

WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne

	integracji służb i podmiotów wspierających rodzinę w kryzysie	instytucji i podmiotów wspierających rodzinę przeżywającą trudności b) wykorzystanie zasobów MSIK w procesie wsparcia rodziny	b) liczba spotkań dla specjalistów pracujących z rodziną - dotyczy MSIK		10 w roku			Gdańska NGO
1.3. Wzmacnianie reintegracji rodzin przez pobudzanie i utrwalanie właściwych relacji i postaw w rodzinach	1.3.1. Rozbudowa i doskonalenie form pracy z rodziną w procesie jej reintegracji	Rozwój wsparcia w formie: a) asystentury rodzin b) rodzin wspierających c) wolontariatu d) poradnictwa specjalistycznego	a) nowy model pracy asystentów rodziny b) liczba rodzin w procesie reintegracji objęta formami wsparcia	↑	a) 1 model b) co najmniej 80% rodzin będących w procesie reintegracji	Wzrost liczby trwałych powrotów dzieci z pieczy zastępczej do rodzin	WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
	1.3.2. Zwiększenie dostępności do uczestnictwa w projektach i programach aktywizujących	Prowadzenie działań informacyjnych dot. możliwości wzięcia udziału w projektach i programach realizowanych w Gdańsku	Liczba działań informacyjnych	↑	Każdorazowo po otrzymaniu informacji o rozpoczęciu rekrutacji do projektu		WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
	1.3.3. Realizacja działań informacyjnych promujących prawidłowe wzorce rodzicielskie	Upowszechnianie informacji i wiedzy dot. prawidłowych wzorców rodzicielskich skierowanych do rodziców dzieci powracających z pieczy zastępczej	Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych	↑	min. 5 rocznie		WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO

	1.3.4. Rozwijanie aktywnych form integracji rodzinno-społecznej z wykorzystaniem środowiskowych form wsparcia	a) rozwijanie i wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych b) sieciowanie lokalnych podmiotów działających na rzecz rodziny c) prowadzenie działań informacyjnych nt. środowiskowych form wsparcia	a) liczba lokalnych wydarzeń dla mieszkańców b) liczba związanych lokalnych koalicji/partnerstw c) liczba rodzin, które skorzystały ze środowiskowych form wsparcia	↑	a) nie mniej niż 9 wydarzeń lokalnych na rok b) nie mniej niż 1 zawiązana koalicja/partnerstwo na rok c) co najmniej 80% rodzin będących w procesie reintegracji		WRS UMG MOPR	Jednostki organizacyjne Gdańska NGO
Cel szczegółowy 2: Skuteczne wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej								
Wnioski z diagnozy: 3, 4, 5, 8, 9, 10.2, 11, 12, 14.2								
Zadania	Działania	Zakres interwencji	Wskaźnik produktu			Wskaźnik rezultatu	Koordynator	Realizator
			Nazwa	Kierunek	Miernik			
2.1. Zwiększenie zasobu i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	2.1.1. Podejmowanie działań na rzecz propagowania rodzicielstwa zastępczego	a) propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w przekazach medialnych ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych i interwencyjnych form pieczy rodzinnych b) organizacja „dni otwartych”	a) liczba przekazów medialnych b) liczba zorganizowanych „dni otwartych”	↑	a) 30 przekazów medialnych/rok b) 2 „dni otwarte”/rok	Wzrost liczby osób zainteresowanych podjęciem współpracy na rzecz rodzicielstwa zastępczego Wzrost liczby osób zainteresowanych podjęciem	MOPR	MOPR

						współpracy w zakresie specjalistycznych i interwencyjnych form pieczy rodzinnej		
2.1.2. Doskonalenie warunków do powstawania i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	a) organizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe oraz zawodowe b) przekształcanie zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka	a) liczba szkoleń/liczba osób/osoboszkolenia (maksymalna liczba osób mogąca wziąć udział w szkoleniach) b) liczba rodzinnych domów dziecka	↑	a) 5 sesji szkoleniowych/ 60 osób/70 osoboszkoleń/ (mierniki na rok) b) 17 rodzinnych domów dziecka	Wzrost liczby rodzin zastępczych Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	MOPR	MOPR NGO	
2.1.3. Doskonalenie systemu wsparcia opiekunów zastępczych	a) organizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe dla rodziców/opiekunów zastępczych b) tworzenie stałego zasobu rodzin pomocowych c) zapewnienie oferty superwizji i grup wsparcia dla	a) liczba szkoleń/liczba uczestników/ osoboszkolenie (maksymalna liczba osób mogąca wziąć udział w szkoleniach) b) liczba rodzin pomocowych c) liczba grup	↑	a) 3 sesje szkoleniowe/ 45 osób/45 osoboszkoleń (mierniki na rok) b) 15/ rok c) 3 grupy superwizyjne/ rok d) 2 wyjazdy/ spotkania/rok	Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych Podnoszenie jakości opieki	MOPR	MOPR NGO	

		opiekunów zastępczych d) organizowanie wyjazdów/spotkań integracyjnych dla opiekunów zastępczych	superwizyjnych d) liczba wyjazdów/spotkań			zastępczej		
	2.1.4. Rozwój systemu wsparcia dla dzieci ze szczególnymi potrzebami w pieczy zastępczej	a) utworzenie bazy specjalistycznych usług dla dzieci w pieczy zastępczej b) rozpropagowanie bazy specjalistycznych usług wraz ze zindywidualizowanymi formami wsparcia dla dzieci w zależności od pojawiających się szczególnych potrzeb dzieci c) rozwijanie wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych	a) baza specjalistycznych usług dla dzieci w pieczy zastępczej b) procentowy udział liczby rodzin zastępczych z dostępem do opracowanej bazy c) liczba rodzin wspieranych przez wolontariuszy	↑	a) 1 b) 100% rodzin zastępczych c) 19/rok	Równy dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci ze szczególnymi potrzebami w pieczy zastępczej	WRS UMG MOPR	MOPR
2.2. Realizowanie standardu wychowania w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	2.2.1. Indywidualizacja procesu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	a) utworzenie bazy specjalistycznych usług dla dzieci w pieczy zastępczej b) rozpropagowanie bazy specjalistycznych usług wraz ze zindywidualizowanymi formami wsparcia dla	a) baza specjalistycznych usług dla dzieci w pieczy zastępczej b) procentowy udział placówek z dostępem do opracowanej	↑	a) 1 baza b) 100% c) 36 d) 1 raport ze zrealizowanego badania	Równy dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci ze szczególnymi potrzebami w pieczy zastępczej	WRS UMG MOPR POW	WRS UMG MOPR POW NGO

		<p>dzieci w zależności od pojawiających się szczególnych potrzeb dzieci</p> <p>c) rozwijanie wolontariatu na rzecz dzieci w placówkach</p> <p>d) badanie zasadności zwiększenia miejsc w specjalistycznych formach pieczy instytucjonalnej</p>	<p>bazy</p> <p>c) liczba dzieci wspieranych przez wolontariuszy</p> <p>d) badanie potrzeb placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie dodatkowych specjalistycznych usług dla dzieci</p>			Dostosowanie usług do potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami w pieczy zastępczej		
	2.2.2. Doskonalenie systemu wsparcia kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych	<p>a) organizacja szkoleń podwyższających kompetencje wychowawców placówek</p> <p>b) tutoring dla nowo zatrudnionych</p> <p>c) zwiększenie zatrudnienia specjalistów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>a) liczba szkoleń/liczba osób</p> <p>b) liczba nowo zatrudnionych z tutorem</p> <p>c) liczba nowych etatów specjalistów</p>		<p>a) 34 szkolenia/126 osób</p> <p>b) 22 nowo zatrudnionych z tutorem</p> <p>c) 17 nowych etatów specjalistów</p>	<p>Podniesienie jakości opieki zapewnianej wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu</p>	POW	POW
2.3. Podniesienie skuteczności procesu usamodzielniania	2.3.1. Rozwój oferty wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków	<p>a) wdrażanie modelu usamodzielniania dla wychowanków pieczy zastępczej w Gdańsku</p> <p>b) współpraca z innymi podmiotami</p>	<p>a) liczba spotkań dla wychowanków, kandydatów na opiekunów i opiekunów</p>	↑	<p>a) 8 spotkań/rok</p> <p>b) min. 7/rok</p> <p>c) 1</p> <p>d) 1 (koncepcja w pierwszym</p>	<p>Zapewnienie wychowankom równego dostępu do oferty wsparcia dla</p>	MOPR	MOPR POW NGO

	pieczy zastępczej	na rzecz programów wspierających usamodzielnianie wychowanków c) zapewnienie każdemu usamodzielnianemu wychowankowi opiekuna usamodzielnienia d) ewaluacja modelu usamodzielniania	usamodzielnienia b) liczba podmiotów współpracujących na rzecz programów wspierających usamodzielnianie wychowanków c) opracowanie bazy opiekunów usamodzielnienia d) ewaluacja modelu usamodzielnienia		roku trwania Programu, ewaluacja w drugim roku realizacji Programu)	osób usamodzielnianych		
2.3.2.	Rozwój systemu wsparcia mieszkaniowego dla usamodzielniających się wychowanków	a) zapewnienie możliwości rotacji uczestników między Modelami mieszkań GPMS (mieszkania wspomagane - mieszkania ze wsparciem - mieszkania docelowe) b) tworzenie miejsc dla usamodzielniających się wychowanków ze specjalnymi potrzebami/ z niepełnosprawnościami	a) liczba uczestników, którzy przeszli z mieszkań wspomaganych do mieszkań ze wsparciem, liczba rekomendacji do mieszkań docelowych b) liczba miejsc dla usamodzielniających się wychowanków ze specjalnymi	↑	a) min. 16 uczestników, którzy otrzymali rekomendację do mieszkań ze wsparciem lub docelowych w trakcie realizacji Programu b) min. 2 miejsca	Wzrost liczby wychowanków, którzy z sukcesem ukończyli udział w GPMS Podwyższenie jakości wsparcia dla wychowanków ze specjalnymi potrzebami/ z niepełnosprawnościami	WRS UMG MOPR	MOPR NGO WGK UMG

			potrzebami/ z niepełno- sprawnościami					
Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wychowywaniu dzieci i systemu wspierania pieczy zastępczej								
Wnioski z diagnozy: 10.4, 14.3, 14.4								
Zadania	Działania	Zakres interwencji	Wskaźnik produktu			Wskaźnik rezultatu	Koordynator	Realizator
			Nazwa	Kierunek	Miernik			
3.1. Rozwój infrastruktury na potrzeby Programu	3.1.1. Poprawa standardów infrastrukturalnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i placówkach wsparcia dziennego	a) pozyskiwanie/ budowa nowych nieruchomości przeznaczonych na placówki opiekuńczo-wychowawcze i placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży b) modernizacja, doposażenie, remonty i adaptacje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i placówkach wsparcia dziennego dla dzieci młodzieży	a) liczba obiektów pozyskanych na rzecz realizacji Programu b) liczba obiektów po modernizacji, doposażeniu, remoncie, adaptacji	↑	a) min. 1 b) min. 5	Wyższy poziom dostosowania infrastruktury społecznej	WRS UMG MOPR	WRS UMG MOPR WPI UMG
	3.1.2. Przyznawanie mieszkań/ siedzib z gminnego zasobu	Pozyskiwanie i przygotowanie z gminnego zasobu lokalowego miasta: a) mieszkań dla rodzin zastępczych	Liczba lokali z gminnego zasobu lokalowego przeznaczonych na rzecz	↑	min. 5			

	lokalowego na potrzeby zawodowych rodzin zastępczych/placówek opiekuńczo-wychowawczych/usamodzielnianych wychowanków	zawodowych i rodzinnych domów dziecka oraz usamodzielnianych wychowanków b) domów dla placówek opiekuńczo-wychowawczych	realizacji Programu					GIS DRMG NGO
3.2. Koordynacja Programu oraz wsparcie dla realizatorów	3.2.1. Powołanie Zespołu Zarządzającego Programem (ZZP)	a) powołanie i działalność ZZP b) monitoring realizacji Programu	a) wyłonienie kandydatów na członków ZZP b) procedowanie powołania ZZP c) zapewnienie warunków organizacyjnych dla realizacji Programu d) monitoring realizacji Programu	↑	a) 1 ZPP b) uchwała Rady Miasta Gdańska c) odpowiednie warunki organizacyjne przez cały czas trwania Programu d) 1 koncepcja monitoringu		WRS UMG MOPR	WRS UMG MOPR
	3.2.2. Realizacja wsparcia dla pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej	Organizacja/umożliwienie uczestnictwa w szkoleniach dot. współpracy z odbiorcami Programu lub/i przeciwdziałające wypaleniu	Liczba szkoleń/osób uczestniczących w szkoleniach	↑	min. 3/30		WRS UMG MOPR	WRS UMG MOPR NGO

	zawodowemu realizatorów Programu						
3.2.3. Badania częstkowe i ewaluacja Programu	a) realizacja badań tematycznych b) realizacja ewaluacji okresowej Programu	a) liczba badań tematycznych b) raport z ewaluacji okresowej Programu	↑	a) liczba badań adekwatna do potrzeb realizacji Programu - corocznie określana przez Zespół Zarządzający Programem (ZZP) b) 1 (ewaluacja okresowa po 2 latach realizacji Programu)	Liczba wdrożonych rekomendacji wynikających z badań i ewaluacji	WRS UMG MOPR	WRS UMG, MOPR NGO

ANEKS DO GDAŃSKIEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023

Działania budujące kapitał ludzki (umiejętności i kompetencje mieszkańców) oraz kapitał społeczny (relacje, powiązania i zaufanie w rodzinach, sąsiedztwie, społecznościach lokalnych) służą rozwojowi osobistemu i rodzinnemu gdańszczan. Obejmują usługi społeczne, projekty i programy w obszarach edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz wsparcia społecznego jako obszaru wyrównującego potencjał indywidualnego rozwoju każdego mieszkańca. **Równe traktowanie**

Jednym z celów miejskiej polityki społecznej jest stworzenie warunków sprzyjających różnorodności i równym szansom. Te aspiracje zostały wyrażone w Modelu na rzecz Równego Traktowania przyjętym w 2018 r. Model określa kierunki zmian i działania, które miasto podejmuje, aby budować bardziej przyjazny i bezpieczny Gdańsk dla wszystkich, bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy poziom sprawności. Do głównych celów modelu należy zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ochrony i wsparcia ofiar przemocy i dyskryminacji, wprowadzenie nowych i poprawienie istniejących polityk i procedur służących upowszechnieniu równego traktowania w Gdańsku, rozszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług publicznych oraz zwiększenie świadomości i kształtowanie postaw otwartości i solidarności wśród mieszkańców.

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, nieodpłatna mediacja

Zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej z dnia 5 sierpnia 2015 r. (art. 4 ust. 1) nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i nieodpłatna mediacja przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku. Każdy obywatel, którego nie stać na odpłatną poradę prawną, ma możliwość ustalenia swojej sytuacji prawnej i uzyskania odpowiedniej porady w ciągle zmieniającym się otoczeniu prawnym. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu. W razie potrzeby, wspólnie z osobą uprawnioną, sporządzany jest plan działania i oferowana pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje również nieodpłatną mediację.

Najczęściej spotykane problemy:

- 1) ubóstwo (brak środków finansowych);
- 2) brak pewności siebie i wsparcia przy samodzielnym rozwiązywaniu problemów;
- 3) wykluczenie społeczne osób starszych, niepełnosprawnych;
- 4) brak kompetencji społecznych;
- 5) niski poziom świadomości obywatelskiej.

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- 1) poinformowanie osoby fizycznej o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowo-administracyjnym;
- 2) wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego;

3) sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowno-administracyjnym;

4) nieodpłatną mediację;

5) sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowno-administracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Celem nieodpłatnej pomocy prawnej jest:

1) przekonanie odbiorców o potrzebie rozwiązania ich problemu natury prawnej;

2) świadczenie nieodpłatnych porad prawnych stanowiących rozwiązania problemów;

3) przekazanie wiedzy o obowiązującym stanie prawnym;

4) informowanie o przysługujących im uprawnieniach i ciążących na nich obowiązkach;

5) wspieranie w zdobywaniu umiejętności wyegzekwowania swoich praw wynikających ze stosunków prawnych;

6) informowanie odbiorców zadania o przebiegu postępowania sądowego, o kosztach postępowania sądowego i możliwościach uzyskania zwolnienia z ich zapłaty.

W ramach grupy odbiorców szczególnie reprezentatywni są seniorzy, którzy często nie są w stanie odpowiednio zareagować lub zrozumieć kierowanej do nich urzędniczej, sądowej lub innej oficjalnej korespondencji. Nie dysponują oni nie tylko odpowiednią wiedzą, ale też odpowiednimi środkami finansowymi czy wręcz możliwościami technicznymi, by rozwiązywać zastane sytuacje prawne w sposób adekwatny i skuteczny. Kolejną znaczącą grupą odbiorców są osoby młode, z przewagą młodych (do 30 roku życia) kobiet, poszukujących rozwiązań prawnych z zakresu prawa rodzinnego lub cywilnego (najem, sprawy konsumenckie). Wiele osób przybywa do punktu w sprawach dotyczących szeroko pojętego mieszkalnictwa - w szczególności komunalnego i socjalnego. Wspomnieć należy także zwiększone, w porównaniu do innych punktów pomocy prawnej, świadczenie tej pomocy w zakresie prawa karnego i wykroczeniowego. Grupę docelową stanowią także osoby, którym zależy na polubownym rozwiązaniu sporu i w tym celu chciałyby skorzystać z nieodpłatnej mediacji.

Od 1.01.2020 r. do 24.11.2020 r. udzielono 7 570 porad prawnych i obywatelskich.

W 2020 r. został zmodyfikowany dostęp do nieodpłatnego poradnictwa prawnego - punkty zostały usytuowane w różnych dzielnicach Gdańska, z łatwym dostępem dla mieszkańców, niejednokrotnie w bezpośrednim sąsiedztwie i we współpracy z Centrami Pracy Socjalnej, aby m.in. rodziny wspierane przez MOPR mogły jak najszybciej skorzystać z profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu swoich spraw (stąd spadek liczby poradnictwa prawnego świadczonego przez prawników MOPR z 510 w 2019 roku do 32 w pierwszej połowie 2020 roku).

Działalność dzielnicowa i sąsiedzka

Niezwykle ważne dla budowania społeczeństwa obywatelskiego są działania wspierające aktywność na poziomie sąsiedztw i społeczności lokalnych. W Gdańsku działa sieć domów i klubów sąsiedzkich - centrów lokalnych, prowadzonych przez organizacje pozarządowe, a tworzonych przez lokalną społeczność w celu długofalowego wzmocnienia jej aktywności i tożsamości. Korzystać z nich mogą wszystkie gdańszczanki i wszyscy gdańszczanie, społeczności i partnerstwa lokalne, rady dzielnic, organizacje pozarządowe. Mogą to być również grupy zróżnicowane ze względu na specyficzne cechy, np. wiek, zainteresowania, sytuację życiową, wykluczenie społeczne. W Gdańsku działają 22 kluby i domy sąsiedzkie (stan na dzień

30.12.2020 r.), których aktualna lista znajduje się na stronie internetowej gdansk.pl pod adresem: <https://www.gdansk.pl/urząd-miejski/wydział-rozwoju-społecznego/kluby-i-domy-sąsiedzkie,a,2785>.

Gdańskie fundusze inicjatyw oddolnych

Mieszkańcy Gdańska mogą uzyskać dofinansowanie do realizacji swoich projektów i inicjatyw. Gdańskie fundusze inicjatyw oddolnych są innowacyjnym narzędziem aktywizacji grup nieformalnych - liderów i organizacji z gdańskich funduszy inicjatyw lokalnych. Rozwijają się od 2013 r. i obecnie są skierowane do młodzieży, seniorów, innowatorów i grup sąsiedzkich. Do końca 2020 r. dofinansowanie wynosi 500 zł dla grup nieformalnych oraz 5 000 zł dla organizacji pozarządowych. Od roku 2021 planuje się zwiększenie kwoty do odpowiednio 700 zł i 7 000 zł w ramach 4 funduszy (senioralnego, młodzieżowego, sąsiedzkiego i rekreacyjno-sportowego) na łączną kwotę 570 000 zł. W 2019 r. w sumie zrealizowano 247 tego typu inicjatyw.

Program Gdańska Karta Dużej Rodziny oraz Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Gdańska Karta Dużej Rodziny wydawana jest w ramach Programu „Duża Gdańska Rodzina” rodzinom wielodzietnym - rodziny, zamieszkujące na terenie miasta Gdańska, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica lub rodzic (rodzice) zastępczy lub osoba (osoby) prowadząca rodzinny dom dziecka mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub w wieku do ukończenia 26 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje czy też legitymują się ważnym orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Kartę otrzyma każdy członek w rodzinie, której - na podstawie wniosku - zostanie ona przyznana. Gdańska Karta Dużej Rodziny uprawnia do korzystania z ulg oferowanych przez 45 partnerów oraz do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską organizowaną przez Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku. W 2019 roku wydano 2 406 kart, a w 2020 – 1 600 kart.

Z Karty Dużej Rodziny w ramach ogólnopolskiego Programu mogą korzystać rodziny wielodzietne z co najmniej trojgiem dzieci. Karta upoważnia do korzystania z uprawnień z katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego na stronie internetowej Ministerstwa. Karty wydawane są na wniosek rodzica, który ma na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci do 18 lub 25 roku życia. Ograniczenia wiekowe nie obowiązują dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, którym Karty, podobnie jak rodzicom/małżonkom rodziców np. ojczymowi, macosze (opiekunom prawnym dziecka), wydaje się bezterminowo. W przypadku pozostałych dzieci terminem ważności Karty jest dzień osiągnięcia pełnoletności lub termin planowanego końca nauki (w przypadku dzieci w wieku powyżej 18 lat, które kontynuują naukę). W 2019 roku wydano 6 895 kart ogólnopolskich, a w 2020 roku - 4.426 kart.

Gdańska Karta Mieszkańca

Gdańska Karta Mieszkańca to innowacyjny projekt skierowany do mieszkańców, dzięki któremu mogą korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów projektu. W 2019 r. karta umożliwiała jednokrotne skorzystanie z 25 bezpłatnych atrakcji, z rabatów u 110 partnerów oraz bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla dzieci i młodzieży szkolnej. Do końca 2019 r. Gdańską Kartę Mieszkańca odebrało 227 tys. osób, z czego 21,4 tys. osób korzystało z aplikacji mobilnej. Uprawnienia do bezpłatnych przejazdów miało ponad 69 tys. osób.

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym publiczne poradnie specjalistyczne, udzielają dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-

pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomagają przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności. W Gdańsku funkcjonują 2 poradnie specjalistyczne.

Zasady działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych regulują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 199 z późn. zm.).

Zadania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych:

- 1) diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- 2) wydawanie opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży;
- 3) udzielanie pomocy bezpośredniej uczniom oraz rodzicom;
- 4) realizacja zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych;
- 5) wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek.

Prowadzenie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych należy do zadań oświatowych powiatów. Organ prowadzący poradnię określa rejon jej działania. W Gdańsku funkcjonuje 6 poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Nr poradni	Adres	Nr telefonu	Adres e-mail
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1	ul. Obywatelska 1 80-259 Gdańsk	58/341 87 58	sekretariat@ppp1.edu.gdansk.pl
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3	ul. Wałowa 21 80-858 Gdańsk	58/301 07 21	sekretariat@PPP3.edu.gdansk.pl
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4	ul. Krzemienieckiej 1 80-448 Gdańsk	58/341 05 42	sekretariat@ppp4.edu.gdansk.pl
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5	ul. Związku Jaszczurczego 4 80-288 Gdańsk	58/348 72 82	sekretariat@ppp5.edu.gdansk.pl
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 6	ul. Lenartowicza 21 80-704 Gdańsk	58/301 18 15	sekretariat@ppp6.edu.gdansk.pl
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 7	ul. Traugutta 82 80-229 Gdańsk	58/341 39 50	sekretariat@ppp7.edu.gdansk.pl

Pomoc udzielana przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną jest dobrowolna i nieodpłatna. Diagnoza w poradni, a także wydanie informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy czy opinii, odbywa się na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia. Celem diagnozowania dziecka jest przede wszystkim określenie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych, wyjaśnienie mechanizmów jego funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu. Diagnoza potrzeb dziecka pozwala na wskazanie kierunków działań w zakresie kształcenia i wychowania dziecka oraz wspomaganie jego rozwoju.

Orzeczenia oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci wydawane są przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1743).

Udzielanie bezpośredniej pomocy dzieciom i młodzieży oraz rodzicom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne polega w szczególności na:

- 1) prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin;
- 2) wspieraniu dzieci i młodzieży wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- 3) udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

Realizowanie przez poradnie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki polega w szczególności na wspieraniu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów w:

- 1) rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym w rozpoznawaniu ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I - III szkoły podstawowej;
- 2) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 3) opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- 4) rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

Poradnie wspierają również przedszkola, szkoły i placówki poprzez:

- 1) realizację działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- 2) prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli;
- 3) doskonalenie nauczycieli.

W roku szkolnym 2018/2019 poradnie psychologiczno-pedagogiczne udzieliły: 1 072 diagnozy lekarskie, 1 026 diagnoz logopedycznych, 3 483 diagnozy pedagogiczne, 4 869 diagnoz psychologicznych, 108 diagnoz związanych z kierunkiem kształcenia.

W roku szkolnym 2018/2019 wydano 6 365 opinii.

W ramach udzielanej pomocy przeprowadzono w roku szkolnym 2018/2019 2 103 zajęć: terapii logopedycznej, terapii pedagogicznej, psychoterapii, terapii psychologicznej, socjoterapii, zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień, zajęć związanych z trudnościami adaptacyjnymi, ćwiczeń rehabilitacyjnych, zajęć grupowych aktywizujących do wyboru kierunku kształcenia i zawodu, innych o charakterze terapeutycznym.

Liczba korzystających w roku szkolnym 2019/2020 z poradnictwa w poradniach psychologiczno-pedagogicznych: 22 dzieci do lat 3, 785 dzieci w wieku przedszkolnym, 2 052 uczniów szkół podstawowych, 848 szkół ponadpodstawowych, 9 014 rodziców, 2 943 nauczycieli.

Pomoc psychologiczna udzielana przez specjalistów MOPR

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, w każdym Centrum Pracy Socjalnej, dostępny jest psycholog, który udziela porad i wsparcia klientom Ośrodka oraz doradztwa dla pracowników socjalnych. Psycholodzy wspierają rodziny z problemami: przemocy, opiekuńczo-

wychowawczymi, zdrowia psychicznego, uzależnień. Wspierają również osoby starsze i niepełnosprawne. Psycholodzy udzielają konsultacji osobom potrzebującym również w miejscu zamieszkania klientów. Uczestniczą w interwencjach, wspierając osoby znajdujące się w kryzysie oraz wspierając samych pracowników uczestniczących w interwencji.

Psycholodzy prowadzą pracę indywidualną i grupową. Opracowują oraz realizują grupowe zajęcia dla osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka. Prowadzą warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców, w celu wzmocnienia ich kompetencji rodzicielskich, warsztaty oparte na terapii dialektyczno-behawioralnej, rozwijające umiejętności dla członków rodzin osób zmagających się z problemami psychicznymi. Ponadto realizują szkolenia dla pracowników Ośrodka, podnosząc ich wiedzę i umiejętności w pracy z rodzinami i osobami wykazującymi różne problemy. Do końca września 2020 r. psycholodzy udzielili 1 975 konsultacji oraz 1 491 porad dla pracowników socjalnych.

MOPR organizuje również zadania realizowane przez zewnętrznych specjalistów na rzecz potrzebujących rodzin. Zleca specjalistom (psychologom i pedagogom) realizację zajęć edukacyjnych dla osób o obniżonej sprawności poznawczo-percepcyjnej, zleca również konsultację terapeuty dla osób i rodzin z problemem uzależnienia. Realizowane są zadania specjalistycznego i kompleksowego poradnictwa dla rodzin: przedstawiciele organizacji współpracują z całym systemem rodzinnym, diagnozują problemy w rodzinie i planują pomoc ukierunkowaną na ich rozwiązanie. Rodziny korzystają z psychoedukacji, terapii, integracji.

Pomoc psychologiczna świadczona przez specjalistów Ośrodka oraz specjalistów współpracujących z Ośrodkiem daje rodzinom możliwość analizy i rozwiązywania własnych problemów. Formy wsparcia psychologicznego poprawiają relacje w rodzinach, wzmacniają więzi, zapobiegają uzależnieniom i dają szansę na bezpieczne funkcjonowanie w rodzinie.

Gdańskie Centrum Świadczeń (GCS)

Gdańskie Centrum Świadczeń funkcjonuje jako wyspecjalizowana jednostka do obsługi świadczeń wypłacanych na rzecz gdańskich rodzin. Gwarantuje sprawną realizację dużych zadań, takich jak program „Rodzina 500 plus”, czy wypłata środków na wyprawkę szkolną w ramach programu „Dobry start”. Zakres świadczeń realizowanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń jest bardzo szeroki i obejmuje m.in.:

- 1) świadczenia na rzecz dzieci;
- 2) świadczenia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów;
- 3) pomoc mieszkaniową;
- 4) świadczenia dla żołnierzy;
- 5) świadczenia wypłacane cudzoziemcom legitymującym się „Kartą Polaka”;
- 6) gdański bon żłobkowy;
- 7) fundusz alimentacyjny.

W 2019 r. ze świadczeń wypłacanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń skorzystało ponad 168 tys. gdańszczyzan. Średnio w ciągu miesiąca do mieszkańców Gdańska trafiało 39 mln zł. Świadczenia stanowią wsparcie finansowe w procesie edukacyjnym, wychowawczym, opiekuńczym czy integracyjnym. Najwięcej osób korzystało ze świadczenia w ramach programu „Rodzina 500 plus”. Wprowadzone w 2019 r. zmiany przepisów spowodowały objęcie wsparciem prawie 80 tys. gdańskich dzieci i młodzieży. To ponad 42 tys. więcej niż w 2018 r.

Opieka nad dzieckiem do lat 3

Wydział Rozwoju Społecznego koordynuje organizację opieki nad dzieckiem do lat 3: prowadzi rejestr żłobków, klubów dziecięcych oraz wykaz dziennych opiekunów, przyznaje dotacje dla kontrolę.

Pod koniec 2019 r. w Gdańsku funkcjonowało 47 żłobków, oferujących łącznie ponad 2,2 tys. miejsc dla dzieci. W 2019 r. powstało 12 nowych placówek niepublicznych, dzięki czemu o 0,5 tys. wzrosła liczba miejsc. W skład Gdańskiego Zespołu Żłobków wchodziło 13 żłobków, które oferowały łącznie 1 088 miejsc dla dzieci, czyli prawie 50% wszystkich miejsc w żłobkach na terenie Gdańska. Sieć żłobków samorządowych od 2011 r. wzbogaciła się o 4 nowe placówki. Ostatnia z nich - Żłobek Skarbek przy ul. Kolorowej - została otwarta w marcu 2018 r.

Dynamicznie rozwijają się żłobki niepubliczne. W 2019 r. było ich 34, czyli o 12 więcej niż rok wcześniej. By umożliwić dostęp do opieki żłobkowej większej liczbie rodziców, w 2019 r. wprowadzono bon żłobkowy (realizator - Gdańskie Centrum Świadczeń), czyli dopłatę w wysokości do 500 zł do pobytu dziecka w placówce niepublicznej. Celem wprowadzenia bonu jest wyrównanie dostępu do usług opiekuńczych dla dzieci do lat 3 dla osób aktywnych zawodowo i osób wracających na rynek pracy. Do końca 2019 roku skorzystało z niego blisko 600 rodzin.

Ofertę opieki nad dziećmi do lat 3 uzupełniały niepubliczne kluby dziecięce (51 placówek i 990 miejsc) oraz dzienni opiekunowie (51 opiekunów, każdy może zapewnić opiekę 5 dzieciom do lat 3). Łącznie wszystkie formy opieki nad dziećmi do lat 3 oferowały prawie 3,5 tys. miejsc.

Przedszkola

W roku szkolnym 2019/2020 w Gdańsku było 188 przedszkoli, w tym: 62 przedszkola samorządowe, 30 przedszkoli niesamorządowych publicznych, 96 przedszkoli niesamorządowych niepublicznych.

W przedszkolach było 16 441 miejsc, w tym: miejsca samorządowe: 6 635, miejsca niesamorządowe publiczne: 3 245, miejsca niesamorządowe niepubliczne 6 561. Ogółem w Gdańsku w 2019 r. były 92 przedszkola publiczne z 9 880 miejscami.

W Gdańsku realizowane są liczne programy z zakresu rozwoju społecznego, w tym:

1) Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030

<https://app.xyzgcm.pl/gdansk-pl/d/20160978926/projekt-dokumentu-gdanskiej-strategii-rozwiazywania-problemow-spoecznych-do-roku-2030.pdf>

2) Model na rzecz Równego Traktowania

https://app.xyzgcm.pl/bip-pl/download//akty_prawne//2018/PMG_2018_7_807_zal01.pdf

3) Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych na lata 2016 - 2023

<https://app.xyzgcm.pl/gdansk-pl/d/20171198527/program-bezpieczenstwa-ekonomicznego-i-wsparcia-osob-zadluzonych.pdf>

4) Wieloletni Ramowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2021 - 2025; Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2021

<https://www.gdansk.pl/urząd-miejski/wydział-rozwoju-społecznego/przeciwdziałanie-uzależnieniom,a,2981>

5) Gdański Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021 - 2025

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/544544/Uchwa%C5%82a-XXIX_753_20

6) Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 - 2023.

<https://app.xyzgcm.pl/gdansk-pl/d/20160675560/uchwala-gpozp.pdf>

7) Program Polityki Zdrowotnej na lata 2017 - 2020 pod nazwą „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska na lata 2017 - 2025”

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/536129/Uchwa%C5%82a-XXXV_941_17 (uchwała, którą przyjęto Program)

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/544545/Uchwa%C5%82a-XXIX_754_20 (uchwała zmieniająca)

8) Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019 - 2021

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/538915/Uchwa%C5%82a-XII_217_19

9) Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2020 - 2021

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/542158/Uchwa%C5%82a-XIX_472_20

10) Miejski Program Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2019 - 2021

https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/538936/Uchwa%C5%82a-XII_238_19

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

**FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG/KWESTIONARIUSZ ANKIETY
ELEKTRONICZNEJ
do projektu Programu pn.: Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy
Zastępczej na lata 2021 - 2023**

Konsultacje społeczne prowadzone na podstawie uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 listopada 2015 r. ze zm.

CZĘŚĆ I - DANE OSOBY/PODMIOTU ZGŁASZAJĄCEGO UWAGI:

*(dot. osoby fizycznej)**

imię i nazwisko:

adres zamieszkania:

tel.:

e-mail:

(dot. osoby prawnej)

pełna nazwa podmiotu:

nr KRS (jeżeli dotyczy) lub innego rejestru (ze wskazaniem nazwy tego rejestru):
.....

adres podmiotu:

tel.:

e-mail:

imię/imiona i nazwisko/nazwiska oraz funkcje osoby/osób zgłaszających uwagi w imieniu podmiotu:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU PROGRAMU:

Zgłaszam/zgłaszamy uwagi dotyczące następujących części dokumentu:

L.p.	UWAGI DOTYCZĄ NASTĘPUJĄCEJ CZĘŚCI PROJEKTU PROGRAMU (nr str., nr zadania)	SZCZEGÓŁOWE WSKAZANIE JEDNOSTKI REDAKCYJNEJ ODPOWIEDNIEJ TREŚCI ZAWARTEJ W PROGRAMIE*	PROPONOWANY ZAPIS ZMIENIAJĄCY TREŚĆ PROGRAMU	UZASADNIENIE
1	I. Informacje wprowadzające			
2	II. Diagnoza			
3	III. Cele szczegółowe			

	Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023			
4	Aneks do Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023			

* Uwagę do jednej jednostki redakcyjnej tekstu (paragraf, ustęp, wiersz tabeli) projektu Programu należy opisać w jednym wierszu tabeli uwag. W przypadku większej liczby uwag, proszę dodawać kolejne wiersze.

Kluczula informacyjna dotyczaca przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) dalej RODO, informujemy:

1. Administratorami Pani/Pana danych osobowych jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku z siedzibą przy ul. Konrada Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk.
2. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można kontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku za pomocą adresu iod@mopr.gda.pl lub pod adresem: ul. Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk.
3. Pani/Pana dane osobowe (imię i nazwisko, adres zamieszkania, nr telefonu, adres e-mail) przetwarzane będą w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych programu Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 na podstawie:
 - 1) art. 6 ust. 1 lit. c i e RODO;
 - 2) art. 5a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
 - 3) § 16 uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 63 ze zm.).
4. Pani/Pana dane mogą zostać udostępnione podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów prawa. Odbiorcami Pani/Pana danych będą też podmioty współpracujące z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Gdańsku, m.in. zaangażowane w tworzenie Programu.
5. Pani/Pana dane osobowe, po zrealizowaniu celu, dla którego zostały zebrane, będą przetwarzane w celach archiwalnych i przechowywane przez okres 5 lat.
6. Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia danych, ograniczenia, prawo do sprzeciwu.
7. Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana jest niezgodne z prawem.
8. Podanie przez Panią/Pana danych osobowych nie jest wymogiem ustawowym, nie ma Pani/Pan obowiązku podania swoich danych. W przypadku braku podania danych osobowych, nie będzie możliwe wzięcie udziału w konsultacjach programu.
9. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych nie będzie dochodziło do zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

REGULAMIN PRACY
Zespołu ds. konsultacji projektu Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023

§ 1. 1. Zespół obraduje na posiedzeniach zwoływanych i prowadzonych przez Przewodniczącą/Przewodniczącego Zespołu, przy czym dopuszcza się zdalną formę organizacji posiedzeń.

2. Pod nieobecność Przewodniczącej/Przewodniczącego Zespołu, posiedzeniu przewodniczy wskazany członek Zespołu.

3. Decyzje Zespołu podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy jego składu.

4. W przypadku równej liczby głosów „za” i „przeciw” rozstrzyga głos osoby prowadzącej obrady.

5. Za organizację prac Zespołu, sporządzenie protokołu, powiadamianie członków o terminie i miejscu spotkania odpowiada osoba wskazana przez Przewodniczącą/Przewodniczącego.

6. W protokole z posiedzenia zamieszcza się porządek posiedzenia, wnioski i decyzje podejmowane przez Zespół.

7. Protokół jest odczytywany na zakończenie posiedzenia Zespołu, przyjmowany zgodnie z ust. 3 i podpisywany przez członków Zespołu biorących udział w posiedzeniu.

§ 2. 1. Zespół opracowuje raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji Programu w terminie nie dłuższym niż 4 dni robocze od zakończenia konsultacji, który przedkłada do akceptacji Prezydentowi Miasta Gdańska.

2. Po uzyskaniu akceptacji Prezydenta Miasta Gdańska raportu podsumowującego Zespół publikuje raport w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji społecznych na:

- 1) stronie www.gdansk.pl;
- 2) Biuletynie Informacji Publicznej;
- 3) tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

§ 3. Dokumentacja z konsultacji podlega archiwizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz